

خلاصه کتاب راهنمای عملی ارزیابی تأثیر اجتماعی

تهیه و تنظیم: علیرضا چمن‌زار

کتاب «راهنمای علمی ارزیابی تأثیر اجتماعی» نوشته رابل جی برج^۱ با ترجمه محمدعلی رضانی و مرتضی قلیچ است که نشر جامعه‌شناسان در سال ۱۳۹۸ آن را چاپ و منتشر کرده است. این کتاب، چهارمین کتاب از مجموعه کتاب‌های حوزه ارزیابی تأثیر اجتماعی است که زیر نظر دفتر مطالعات اجتماعی و فرهنگی شهر تهران است.

کتاب در سیزده فصل تقسیم‌بندی شده که سه فصل ابتدایی آن، نگاهی نظری و تاریخی به اتا (ارزیابی تأثیر اجتماعی) دارد و فصل‌های بعد، دستورالعملی گام‌به‌گام برای بررسی و ارزیابی تأثیر اجتماعی به خواننده ارائه می‌دهد. همان‌طور که مترجمان کتاب می‌گویند: «مؤلف کتاب به‌خوبی توانسته است موضوعات نظری را با مباحث روش‌شناسی ترکیب کند و مراحل مختلف ارزیابی اجتماعی را با مثال‌های عملی و گویا نشان دهد». فصل‌های عملی کتاب شامل موضوعاتی است که مخاطب را برای مطالعه و بررسی کامل پروژه آماده می‌کند. در شروع کتاب، این موضوع یادآوری شده که اگر تمایل به خواندن متون نظری ندارید، مطالعه خود را مستقیماً از فصل ۴ شروع کنید. البته که خواندن فصول ابتدایی نیز تصویر کاملی از روند شکل‌گیری اتا، موضوعات و مفاهیم مهم در آن و همچنین شاخص‌های مورد مطالعه اتا را برای خواننده روشن می‌کند. کتاب با توجه به اینکه در بستر جغرافیایی آمریکا و کانادا نوشته شده، بسیاری از مثال‌ها و تقسیم‌بندی‌های سازمانی ذکر شده در آن، مربوط به آن فضا بوده است که در خلاصه ارائه شده، تلاش شده که برای تلخیص یادداشت، از آوردن نام سازمان‌ها، حتی المقدور اجتناب شود.

1- Rabel J. Burdge

ارزیابی تأثیر اجتماعی (چرایی و چیستی)

«ارزیابی تأثیر اجتماعی، شاخه‌ای از علوم اجتماعی است که فراهم‌کننده دانش لازم برای تحلیل منظم و پیشاپیش تأثیرات اقدام، برنامه، پروژه یا تغییر سیاست پیشنهادی در کیفیت روزمره افراد و اجتماعاتی است که محیطشان تحت تأثیر است». منظور از تأثیرات، هر نوع تغییری است که در سطح اجتماعی یا فردی، تحت تأثیر پروژه‌ها و تغییر سیاست‌ها اتفاق می‌افتد. ارزیاب اجتماعی به کارفرمای پروژه که دولت یا بخش خصوصی می‌تواند باشد، کمک می‌کند تا تأثیرات احتمالی پروژه‌ها را پیش‌بینی کرده، با برآوردی واقع‌گرایانه، پیامدهای اجتماعی احتمالی آن را مشخص کرده، برای آنها بدیل‌هایی ارائه کند.

نویسنده، مخاطبان کتاب را از سویی، ارزیاب اجتماعی می‌داند که به عنوان دست‌ورعملی برای حرفه تخصصی قابل استفاده است و از سوی دیگر، رهبران اجتماع، مدیران منابع، حامیان پروژه، مسئولان توسعه اجتماع، دانشجویان رشته‌هایی مانند معماری، برنامه‌ریزی شهری، علوم اجتماعی و هر کسی که تمایل دارد تا گزارش‌های ارزیابی اجتماعی را بخواند و بفهمد. کتاب به صورت رفت و برگشتی نوشته شده، زیرا هدف این است که کتابی تمرینی باشد. در فرآیند آنا، پنج گروه از کنشگران ذی‌نفع هستند و هر کدام، ارزش‌ها و منافع خاصی دارند که با اهداف دیگری در تضاد است. از اهداف آنا، تمرکز بر رفع یا کاهش تضادها از طریق ایجاد شبکه ارتباطی میان آنها و برابری‌سازی و خنثی کردن تمرکز قدرت در هر کدام از ذی‌نفعان است. همچنین فراهم آوردن فرصتی برای ارزیابی عینی تأثیرات اجتماعی اقدامات پیشنهادی در محیط زیست انسانی.

۱. **حامی:** «اولاً حامی پیشنهاددهنده طرح و آغازگر فرایند آناست. ثانیاً ارزیاب ارزشیاب است و وظیفه انجام دادن آنا برعهده اوست. ثالثاً مجری است و کار ساخت و راه‌اندازی و نظارت بر اقدام پیشنهاد را انجام می‌دهد». در ایالات متحده آمریکا، حامی سازمان دولت محلی یا ایالتی یا ملی است. در اکثر کشورهای در حال توسعه، حامی، دولت یا نهاد پرداخت‌کننده وام و کمک مانند بانک جهانی پول است. همه حامیان، در گام اول به دنبال رسیدن به منافع نهادهای که دارند، هستند که در مجموع کسب سود مادی است. پس با کوچک نشان دادن مخاطرات برای جوامع محلی تا جایی که ممکن است آن را کم‌اثر نشان می‌دهند.

انجام آنا به حامی کمک می‌کند تا فضایی را که در آن کار می‌کند بشناسد. اگر هزینه انجام کاری بیشتر از منافع آن باشد، طرح پیشنهادی کنار

گذاشته می‌شود یا در مواردی با جانشین‌های کم‌خطرتری ادامه می‌یابد. همچنین گزارش‌های اتا می‌تواند به بهبود تصور عموم از حامی کمک کند.

۲. اجتماع (کشور، شهرستان، شهر، روستا و...): شهروندان حساس و رهبران منتخب اجتماع که نقشی فعال در طراحی و اجرای اتا بازی می‌کنند.

۳. کارگزاران دولتی: «دولت به عنوان قانون‌گذار و داور تضادهای، برابری را تضمین کرده، خط‌مشی را مشخص و پایبندی به قوانین را اعمال می‌کند. کارگزاران دولتی، یافته‌های ارزیابی را در سیاست‌های بعدی لحاظ می‌کنند و ارزیابی را انجام می‌دهند و تصمیم‌نهایی را مبنی بر اجازه یا ممنوعیت اجرای پروژه می‌گیرند». دولت علاوه بر قانون‌گذاری می‌تواند در نقش‌های حامی، جهت‌دهی فنی، رهبری پروژه و مفسر نگرانی‌های اجتماع ظاهر شود.

۴. پژوهشگر اتا: «ارزیاب تأثیر اجتماعی را حامی به کار می‌گمارد تا پژوهش اتا را انجام دهد، گزارش آن را بنویسد و فرایند مشارکت عموم را تسهیل کند». ارزیاب تأثیر اجتماعی به عنوان مفسر و میانجی بین تمامی ذی‌نفعانی که درگیرند، عمل می‌کند.

۵. تمام افراد محدوده: منظور از تمام افراد محدوده، تمامی شهروندانی است که ذی‌نفع پروژه یا سیاست به حساب می‌آیند. فرایند جلب مشارکت عموم افراد، راهی است برای افراد ذی‌نفع تا در فرایند برنامه‌ریزی درگیر شوند و جانشین‌ها را برای حامی و دولت مطرح کنند.

ارزیابی تأثیر اجتماعی، رویکردی تحلیلی و مشارکتی است. ارزیاب با بهره‌گرفتن از پژوهش‌های پیشین علوم اجتماعی، بهتر می‌تواند بفهمد که وقوع هر کدام از تأثیرات مختلف، احتمالاً چه پیامدی برای جمعیت‌های انسانی خواهد داشت. رویکرد مشارکتی، به اجتماع متأثر امکان می‌دهد تا در ارزیابی، مشارکت کرده، آن را از آن خود کند.

پیشینه و هدف ارزیابی تأثیر اجتماعی

در سال ۱۹۷۰، ریچارد نیکسون^۱ - رئیس‌جمهور آمریکا - قانون ملی محیط‌زیستی^۲ را که در سال ۱۹۶۹ نوشته شده بود، تصویب کرد. بر اساس این قانون، هر سیاست یا طرحی که اجرای آن مستلزم استفاده از زمین، پول یا مالیات ملی و یا اختیارات قانونی دولت مرکزی است، باید گزارش تأثیر زیست‌محیطی^۳ را که شامل طرح تفصیلی تأثیرات پیشنهادی و همچنین جانشین‌های آن در محیط فیزیکی، فرهنگی و انسانی است ارائه کنند.

1- Richard Nixon

2- National Environmental Policy Act (Nepa)

3- Environmental impact statement (EIS)

ارزیابی تأثیر محیط‌زیستی، بعد از اینکه نتوانست در پروژه‌هایی مثل طرح خط لوله آلاسکا، پیامدهای آن بر جمعیت‌های انسانی و به موازات آن، تعدیل‌های اقتصادی و بیوفیزیکی را مشخص کند، باعث ایجاد اصطلاح جدید ارزیابی تأثیر اجتماعی (اتا) در سال ۱۹۷۳ شد.

انجمن کیفیت محیط‌زیست ایالات متحده^۱ در سال ۱۹۷۳، اصول راهنمای اولیه برای نوشتن گزارش تأثیر محیط‌زیستی را منتشر کرد که در سال ۱۹۸۶ کاملاً به‌روز شد. اصول اساسی این قانون در ادامه می‌آید:

۱- توصیف طرح‌های پیشنهادی: توصیف پروژه یا تغییر سیاستی باید به اندازه‌ای باشد که خواننده بتواند پروژه را به‌خوبی تجسم کند.

۲- رابطه اقدامی پیشنهادی با برنامه‌های کاربری زمین: از آنجا که توسعه و تغییر زمین، بخشی از اغلب طرح‌هاست، گزارش ارزیابی تأثیر محیط‌زیستی باید مشخص کند که زمین و کاربری فعلی آن، چگونه تغییر خواهد کرد.

۳- تأثیر احتمالی بر محیط‌زیست: حامیان پروژه باید به تفصیل شرح دهند که طرح پیشنهادی، محیط‌زیست فعلی را به چه شکلی تغییر خواهد داد.

۴- جانشین‌های اقدام پیشنهادی: گزارش‌ها باید به این صورت باشد که برای هر اقدام و سیاست پیشنهادی، جانشین‌هایی ارائه کند که اهداف را با ایجاد اختلال کمتر در محیط فیزیکی و انسانی به دنبال داشته باشد.

۵- تأثیرات نامطلوب اجتناب‌ناپذیر: بسیاری از تغییرات اجتناب‌ناپذیرند و از آنها به عنوان پیامدهای توسعه یاد می‌شود. در گزارش‌ها باید هر تأثیر نامطلوبی شرح داده شده، آنها را درک کرده، شیوه‌های تعدیلی به کار بسته شود.

۶- تأثیرات محلی کوتاه‌مدت در برابر تأثیرات اجتماعی بلندمدت: ارزیابی تأثیر محیط‌زیستی و اجتماعی باید تأثیرات کوتاه‌مدت را که به پروژه مرتبط هستند و قاعدتاً با آن از بین می‌روند، از تأثیرات بلندمدت پایدار متمایز کند.

۷- تأثیرات برگشت‌ناپذیر: همچنین گزارش‌ها باید پیامدهایی را مشخص کند که اجتماع انسانی و محیط را برای همیشه تغییر می‌دهند.

۸- سایر ملاحظات: گزارش ارزیابی باید در برگیرنده تأثیرات اجتماعی و محیطی نامتعارف هم باشد. مثلاً تأثیر روانی زندگی نزدیک نیروگاهی هسته‌ای را نمی‌توان به سادگی، کمی کرد.

فرایند مرور و ارزیابی محیط‌زیستی در کانادا از سال ۱۹۷۳ شروع شد. این فرایند در سال ۱۹۷۷ اصلاح و به‌روز شد و در سال ۱۹۸۴ به عنوان قانون تصویب گردید. از این‌رو دادگاه‌ها می‌توانستند آن را اجرا و اعمال کنند که نتیجه آن به تصویب قانون ارزیابی محیط‌زیستی کانادا در سال ۱۹۹۲ منجر شد.

اتحادیه اروپا در سال ۱۹۸۵، به اعضای خود توصیه کرد که گزارش‌های تأثیر زیست‌محیطی را تهیه کنند که این امر تا سال ۱۹۸۹ به الزام تبدیل شد. در سال ۱۹۸۶، بانک جهانی آشکارا تعهد داد که ارزیابی تأثیر زیست‌محیطی را در فرایند ارزشیابی‌اش بگنجانند و عملاً در دهه ۱۹۸۰، بسیاری از کشورهای توسعه‌یافته و نهادهای ارائه‌دهنده کمک‌های بین‌المللی اتا را بخشی از الزامات ارزیابی تأثیر زیست‌محیطی‌شان لحاظ کردند.

انجمن بین‌المللی ارزیابی تأثیر در سال ۱۹۸۱ راه‌اندازی شد و یک سال بعد، نشریه آن با نام ارزیابی تأثیر (نام فعلی: ارزیابی تأثیر و ارزشیابی پروژه) شروع به فعالیت کرد. انجمن بین‌المللی ارزیابی تأثیر، بیش از ۲۵۰۰ عضو بین‌المللی داد.

از فواید مهم تصویب اتم (ارزیابی تأثیر محیطی) می‌توان به تغییر تفکر سیاست‌گذاران درباره مزایای برنامه‌ریزی و مهندسان و طراحان پروژه که تجربه شکست پروژه به دلایل غیر فنی داشتند، اشاره کرد. همچنین فرایند قانون ملی زیست‌محیطی باعث ایجاد گرایشی عام‌تر به بررسی پیش از اقدام سایر سیاست‌ها و توسعه‌ها شد. ارزیابی تأثیر اجتماعی و محیط‌زیستی، نگرش و تفکر ما را درباره طراحی پروژه و فرایند ارزیابی و توسعه، برای همیشه تغییر داد. نکته کلیدی قانون سیاست ملی زیست‌محیطی، پیش‌بینی تغییر، چه در محیط بیوفیزیکی و چه در محیط انسانی بود. فایده اصلی آن این بود که بسیاری از طرح‌های بد، هیچ‌گاه پیشنهاد داده نشدند یا حداقل به شدت، دقت و بررسی شدند.

الگوی ارزیابی تأثیر اجتماعی

الگوی ارزیابی تأثیر اجتماعی، چشم‌اندازی انسان‌شناسانه را با نگاهی جامعه‌شناسانه ترکیب کرده است. منبع داده‌ها، مفاهیم و متغیرهای علوم اجتماعی است که با نگرش‌ها مرتبط هستند. منبع دیگر، معیارهای کیفیت زندگی است که از منابع اطلاعاتی به دست می‌آید.

رویکرد در اتا بیشتر عملی است تا نظری. با استفاده از الگویی مقایسه‌ای، روند رویدادها در اجتماعی مطالعه می‌شود که تغییر برنامه‌ریزی شده در آن روی داده است و بر اساس آن، برآورد می‌شود که در اجتماعی دیگر که قرار است اقدام توسعه‌ای مشابهی صورت گیرد، احتمالاً چه اتفاقاتی خواهد افتاد. هدف دیگر پیش‌بینی در اتا، هدفی انسان‌گرایانه است. تلاش بر این است که تأثیرات اجتماعی برگشت‌ناپذیر و نامطلوب، پیش از روی دادن شناسایی شود تا شاید بتوان بر اساس پژوهش، پیشنهادهایی برای تعدیل و تخفیف

آنها ارائه کرد. تقریباً ناممکن است که همه جنبه‌های تأثیرات اجتماعی را فهرست کرد؛ زیرا هر تغییر، راهی برای ایجاد تغییرات دیگر است. همان‌طور که ذکر شد، هدف اتا، پیش‌بینی تأثیرات اجتماعی پیش از وقوع است. در نتیجه یافته‌ها و پیشنهادها ممکن است به بخشی از فرایند برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری تبدیل شود.

الگوی استفاده‌شده در جدول (۱)، رویکرد استفاده‌شده در آشکار کردن تأثیرات اجتماعی عمده‌ی طرح‌های توسعه پیشنهادشده را نشان می‌دهد. ارزیابی اجتماعی، ابتدا طرح‌های یکسانی را تعیین می‌کند که در دست اقدام است و تلاش می‌کند که تأثیرات ناشی از تغییرات برنامه‌ریزی‌شده را مشخص کند. در حالت ایده‌آل، اطلاعات درباره اجتماع یا منطقه مطالعه‌شده، در دسترس است و در کار سنجش از آن استفاده می‌شود. آنگاه، تأثیرات اجتماعی تغییراتی هستند که بین T_{1a} و T_{2a} روی می‌دهد (مطالعه مقایسه‌ای). مطالعه تأثیر، تلاش می‌کند تا بر اساس پژوهش و اطلاعات انباشت‌شده از مطالعات مقایسه‌ای موقعیت‌های مشابه تأثیر اجتماعی، تغییر میان T_{2b} و T_{3b} را پیش‌بینی کند. مطالعه کنترل (c)، جایی که هیچ اتفاقی در آن روی نمی‌دهد، اگر در دسترس باشد، می‌تواند در نشان دادن تأثیرات جاری تغییر اجتماعی کمک کند (تفاوت میان T_{1c} و T_{2c} و T_{3c}).

جدول ۱- مدل بنیادی ارزیابی تأثیر اجتماعی

مطالعه مقایسه‌ای (a)	$T_{1a} T_{2a} X = \text{Development} \longrightarrow$
مطالعه تأثیر (b)	$T_{2b} \longrightarrow T_{3b}$ X X
مطالعه کنترل (c)	$T_{1c} \longrightarrow T_{2c} \longrightarrow T_{3c} \longrightarrow T_{4c}$ Past Present future far future

بنابراین استراتژی بنیادی اتا، شناسایی تأثیرات اجتماعی احتمالی آتی بر اساس بازسازی تأثیرات اجتماعی رویدادهای گذشته است. الگوی بنیادی اتا می‌تواند مانند مجموعه‌ای از عکس‌هایی تلقی شود که در فواصل زمانی مختلف گرفته شده‌اند و از این‌رو اطلاعات ناقص بر اساس اطلاعات به‌دست‌آمده از مرور گسترده متون موجود تکمیل می‌شود.

نقطه قوت دیگر الگوی ارائه‌شده در جدول (۱) این است که با وجود منابع اطلاعاتی مناسب (که بتوان بارها و بارها آنها را گردآوری کرد)، این الگو تفسیر پویای رویدادهای ممکن کرده و می‌تواند نظارت را بر تأثیرات کوتاه‌مدت فراهم کند.

روش‌های برآورد پیامدها و پیش‌بینی آینده

۱- روش مقایسه‌ای: در این روش، وضعیت فعلی با آینده، بعد از اقدام پیشنهادی مقایسه می‌شود. تعیین معناداری، مبتنی بر داده‌های مقایسه‌ای است که از پژوهش‌های پیشین و تجربه‌های کسب‌شده در موقعیت‌های مشابه به دست آمده است.

۲- پیش‌بینی ساده روندها: منظور این است که یک روند موجود را انتخاب کرده و به طور ساده، پیش‌بینی مان این باشد که تغییر با همین سرعت در آینده ادامه خواهد یافت. فرض می‌شود که آنچه در گذشته روی داده است، احتمالاً در آینده هم روی خواهد داد.

۳- روش‌های ضریب‌های جمعیتی: یعنی هر افزایش خاصی در جمعیت مستلزم مضرب خاصی از سایر متغیرهاست.

۴- معناداری آماری: یعنی انجام دادن محاسباتی برای تعیین تفاوت‌های احتمالی در منطقه متأثر، پیش و پس از اقدام پیشنهادی. ارزیاب اجتماعی ممکن است از روش‌های آماری مقایسه‌ای برای تعیین معناداری آماری برخی از متغیرهای انا استفاده کند.

۵- سناریوها: سناریوها، تخیلاتی منطقی هستند مبتنی بر تصور آینده فرضی از طریق فرایند الگوسازی ذهنی مفروضات درباره متغیرهای مدنظر انا.

۶- نظر متخصصان: از افراد آشنا با محدوده مطالعه‌شده می‌توان خواست تا سناریوهایی درباره اقدام پیشنهادی ارائه کرده، پیامدهای معنادار را تعیین کنند.

۷- برآورد «تأثیرات آتی حتمی»: روش‌هایی وجود دارد که می‌توان با آن تعیین کرد که چه گزینه‌های بازگشت‌ناپذیری در نتیجه طرح یا پروژه روی خواهد داد. گزارش‌های تجربه‌های پیشین، نقشی اساسی در برآورد تأثیرات پسین دارد.

مراحل توسعه پروژه / سیاست

همه پروژه‌ها و سیاست‌ها، مجموعه‌ای از مراحل را پشت سر می‌گذارند. برنامه‌ریزی اولیه / توسعه سیاست، ساخت / اجرا، راه‌اندازی / نگهداری و در صورت شکست، توقف / رها کردن را به دنبال دارد. دامنه‌یابی مسائل ممکن است ارزیاب اجتماعی را به این نتیجه برساند که بر یک مرحله تمرکز شود.

جدول ۲- مراحل توسعه پروژه / سیاست

مرحله اول: برنامه‌ریزی / توسعه سیاست
مرحله دوم: ساخت / اجرا
مرحله سوم: راه‌اندازی / نگهداری
مرحله چهارم: توقف / رها کردن

۱- توسعه سیاست / برنامه‌ریزی

توسعه سیاست / برنامه‌ریزی به همه فعالیت‌هایی اشاره دارد که در فاصله پیشنهاد پروژه یا سیاست تا شروع ساخت پروژه یا اجرای سیاست صورت می‌گیرد. بسیاری از رهبران اجتماعی و سیاست‌گذاران بر این عقیده‌اند که تا شروع عملیاتی پروژه‌ای اتفاق نیفتد، تأثیر اجتماعی روی نخواهد داد؛ اما اثرهای واقعی سنجش‌پذیر و اغلب مهم بر محیط‌های انسانی، به محض وقوع تغییر در وضعیت اجتماعی و اقتصادی، رخ دادن را آغاز می‌کند.

این مرحله از زمان اعلان پروژه / تغییر سیاست شروع می‌شود و تا نقطه شروع ساخت پروژه به اتمام می‌رسد. این مرحله شامل طراحی پروژه، تجدیدنظر و اصلاح آن، نظرخواهی از عموم، اخذ مجوز، ارزیابی جانشین‌ها و همچنین تصمیم بر اجرای طرح است.

در آغاز مرحله، آن دسته از سازمان‌ها و نهادهای مختلف دولتی بومی را که داده‌های مورد نیاز شما را در اختیار دارند، شناسایی کنید. اطلاعاتی که باید برای ارزیابی تأثیر اجتماعی پروژه / سیاست گردآوری کنید، به شرح زیر است:

- ۱- اطلاعات ویژگی‌های پروژه را می‌توان مستقیماً از حامی پروژه گرفت؛ تعداد کارگران پروژه، طول زمان ساخت، اندازه و محدوده‌های پروژه و تعداد کارمندان دائمی و پاره‌وقت پروژه.

- ۲- سرشماری و سایر آمارهای جمعیت‌شناسی: سرشماری‌های ملی و استانی، جزئیات کاملی مانند سرشماری مسکن، واحدهای صنعتی، کشاورزی، کارگران و... را در اختیار ارزیاب ابقار می‌دهد.

- ۳- منطقه / بخش / شهر / شهرستان / استان: جزئیات مربوط به منطقه‌بندی و کاربری زمین، اسناد مدارس و دانشگاه‌ها، داده‌های بیکاری، خدمات رفاهی و...

- ۴- اطلاعات ثانویه: شامل هر چیزی از ارزیابی‌های تأثیر محیط‌زیستی و اجتماعی است که درباره پروژه‌های مشابه نوشته شده تا مواردی همچون آمار بازدیدکنندگان تفریحی، جوازهای ساخت‌وساز، تولید انرژی و...

- ۵- مشاهده اجتماع: مشاهده اجتماع مستلزم این است که کاملاً به محیط اطراف خود دقت کنید و با مردم در کافی‌شاپ‌ها و قهوه‌خانه‌ها و سایر اماکن عمومی دیگر صحبت کنید. برنامه‌های تلویزیونی منطقه را ببینید و در نظرخواهی‌ها از عموم مردم و در سایر رویدادها شرکت کنید. داده‌های به‌دست‌آمده از مشاهده، درک شما را از تأثیرات احتمالی اقدام پیشنهادی در اجتماعاتتان افزایش می‌دهد.

- ۶- اطلاعات مشارکت‌های همگانی: در ارزیابی تأثیر محیط‌زیستی به این امر دامنه‌یابی همگانی می‌گویند. در این روش می‌توان با برگزاری تجمعات

و ملاقات‌های همگانی و یا ترتیب دادن ملاقات‌ها و نظرخواهی‌های عمومی، اطلاعاتی ارزشمند را از دیدگاه‌ها و تصورات اجتماع درباره اقدام پیشنهادی به دست آورد.

۷- سایر منابع، مصاحبه با مطلعان اصلی، روزنامه‌ها و نشریه‌ها، نظرسنجی‌های عمومی، مقاله‌ها و نوشته‌های مربوط به مسائل مهم اجتماع و طرح‌های قریب‌الوقوع را گردآوری و سامان‌دهی می‌کنند.

۸- دانش محلی: به اطلاعات و دانشی اشاره دارد که از مردم اجتماع میزبان اقدام پیشنهادی درباره محیط بیوفیزیکی و اجتماعی به دست آمده است. دانش محلی را فقط می‌توان با نظرخواهی از جمعیت محلی در طول مرحله اولیه طراحی و هنگام فراهم ساختن اصول و چهارچوب اتا و اتم به دست آورد. این مرحله هرچند زمان‌بر است، باید توجه داشته باشید که در این فرایند است که شما با اجتماع، منطقه و محدوده آشنا می‌شوید.

۲- ساخت / اجرا

این مرحله زمانی شروع می‌شود که به ادامه کار تصمیم گرفته شده و اجازه کار صادر می‌شود یا قانون یا مقررات جدید اجرا می‌شود. این مرحله تا زمانی که پروژه به اتمام برسد، ادامه دارد. مثالی که برای این مرحله می‌توان گفت، انتقال جمعیتی و مهاجرت نیروی کار به منطقه مورد نظر اجرای پروژه است که زیست جمعیتی آن منطقه را تحت‌الشعاع قرار می‌دهد.

۳- راه‌اندازی / نگهداری

مرحله پس از تکمیل ساخت یا اجرای کامل سیاست را راه‌اندازی / نگهداری می‌گویند. در بسیاری از طرح‌ها، در این مرحله به تعداد کمتری کارگر نیاز خواهد بود. اگر بهره‌برداری در سطح نسبتاً ثابتی برای دوره زمانی طولانی ادامه یابد، تغییرات در این مرحله اغلب می‌تواند سودمندترین تغییرات باشد. اجتماعاتی که در پی توسعه صنعتی هستند، اغلب به دلیل اشتغال پردرآمد یا ثبات یا منافع حاصل از افزایش مالیات بر دارایی و فروش، بر این مرحله متمرکز می‌شوند.

۴- رها کردن / متوقف کردن

این مرحله، زمانی شروع می‌شود که پیشنهادی داده شود یا تصمیمی گرفته شود که پروژه یا سیاست در آینده متوقف شود. تأثیرات اجتماعی «توقف پروژه» زمانی است که قصد تعطیل کردن پروژه یا سیاستی اعلان می‌شود و اجتماع یا منطقه باید با آن سازگار شود. تعطیلی ناشی از توقف پروژه، گاهی

به معنای از دست دادن بنیان اقتصادی منطقه و بیکاری گسترده ناشی از بسته شدن کارخانه یا مرکز توزیعی باشد.

موقعیت انجام گرفتن اتا می تواند از مناطق حیات وحش دورافتاده تا محله های شهری را شامل شود. هر کدام ویژگی های خاصی دارد که تأثیرات اجتماعی را تحت تأثیر قرار می دهد و بسته به نوع پروژه متفاوت خواهد بود. متغیرهای اتا به تغییراتی سنجش پذیر اشاره دارد که در اثر پروژه های توسعه یا تغییرهای سیاستی در جمعیت انسانی و اجتماعات و روابط اجتماعی روی می دهد. متغیرها باید معرف تجربی گسسته، صوری، یا پیوسته داشته باشد تا بتواند در بافت تأثیر اجتماعی خاص سنجیده، گردآوری و تفسیر شود. یک متغیر اتا به ما کمک می کند تا بفهمیم یک اجتماع به چه نحوی ممکن است در اثر توسعه پروژه و انجام سیاست ها، تغییر یابد. متغیرهای اتا به محیط اجتماعی کلی اشاره ندارند؛ آنها فقط پیامدهای اقدام پیشنهادی را نشان می دهند.

متغیرهای اتا مستلزم گردآوری اطلاعات از جمعیت وسیع تر به وسیله پیمایش نیست؛ اما می تواند از چنین اطلاعاتی استفاده کند. اکثر ارزیاب هایی که در سطح پروژه یا اجتماع به ارزیابی می پردازند، نه وقت و نه تخصص کافی برای انجام پیمایش مفصل را دارند. با وجود این، داده های به دست آمده از پیمایش ها، در کما از پاسخ اجتماع به تغییر اجتماعی افزایش می دهد. متغیر اتا نباید با برچسب های جامعه شناسی، مانند طبقه متوسط و قومیت و گروه های کوچک یکسان تلقی شود. این برچسب ها، مفاهیم جامعه شناسی را تعریف می کنند، اما تغییراتی را که در اثر توسعه در اجتماعات روی داده، توصیف نمی کنند.

تعداد متغیرهای اتای ذکر شده در کتاب، ۲۸ مورد است و در پنج دسته بندی زیر تفکیک شده که در جدول (۳) آمده است.

مراحل فرآیند ارزیابی اجتماعی

۱- برنامه ای برای جلب مشارکت عمومی شکل دهید: در این مرحله، ارزیاب اجتماعی باید برنامه ای برای جلب مشارکت عمومی شکل دهد تا انتخاب ذی نفعان را هدایت کند و اقدامات لازم برای گنجاندن همگان در فرآیند تصمیم گیری را به تفصیل شرح دهد.

۲- توصیف اقدامات پیشنهاد شده (و جانشین های ممکن): گزارشی روشن از اقدامات پیشنهادی و محدوده محتمل تأثیر آن و مرزهای اجتماع تهیه کنید.

۳- تاریخچه و وضعیت اولیه (نیم رخ اجتماع): اقدام پیشنهادی را در بافت وضعیت تاریخی یا فعلی یا وضعیت انسانی / محیطی در اجتماع یا منطقه شرح دهد.

جدول ۳- متغیرهای ارزیابی تأثیر اجتماعی

متغیرها	توضیح	حوزه
<ul style="list-style-type: none"> - تغییر جمعیت - ورود یا خروج کارگران موقت - حضور ساکنان فصلی (فراغتی) - جابه‌جایی افراد و خانواده‌ها - نداشتن تجانس در ترکیب سنی، جنسی، نژادی یا قومی 	<p>به تغییر تعداد و تراکم و توزیع افراد، میزان مهاجرت به داخل/خارج و هر نوع تغییر در ترکیب جمعیت به لحاظ سن، سکونت، قومیت و جنسیت اشاره دارد.</p>	تأثیرات جمعیتی
<ul style="list-style-type: none"> - شکل‌گیری نگرش‌ها درباره پروژه - فعالیت گروه‌های ذی‌نفع - تغییر در اندازه و ساختار دولت محلی - وجود برنامه‌ریزی و منطقه‌بندی - تنوع صنعتی - حداقل درآمد لازم برای گذران خانواده/امرار معاش - بهبود نابرابری‌های اقتصادی - تغییر در برابری اشتغال گروه‌های اقلیت - تغییر در فرصت‌های شغلی 	<p>به تغییر نگرش‌ها و ارزش‌ها، پیدایش گروه‌های ذی‌نفع و تغییر دولت محلی و فرصت‌های اشتغال برای همه شهروندان اشاره دارد.</p>	ترتیب‌ت نهادی/ اجتماعی
<ul style="list-style-type: none"> - حضور کارگران بیرونی - همکاری میان‌سازمانی - به وجود آمدن طبقات اجتماعی جدید - تغییر در تمرکز صنعتی/ تجاری منطقه - حضور ساکنان آخر هفته 	<p>به تغییر تصویر اجتماع، تغییر در ساختار قدرت اجتماع با ظهور یا نابودی کسب و کارها یا نهادهای دولتی و هر نوع تضاد احتمالی میان ساکنان محلی و تازه‌واردان یا حتی بیرونی‌ها اشاره می‌کند که از طرح نشأت می‌گیرد.</p>	اجتماعات در گذار
<ul style="list-style-type: none"> - اخلال در زندگی روزمره و الگوهای جابه‌جایی - نداشتن تجانس در رویه‌های فرهنگی و دینی - تغییر در ساختار خانواده - اختلال در شبکه‌های اجتماعی - تغییر در تصور افراد درباره امنیت و سلامت عمومی - تغییر فرصت‌های گذران اوقات فراغت 	<p>به تأثیرات در سطح خانواده و فرد اشاره می‌کند. به تغییر ساختار خانواده و روابط اجتماعی فردی و تصور افراد از تغییراتی که در زندگی روزمره آنها و خانواده‌های محدوده طرح در اثر اقدام پیشنهادی به وجود خواهد آمد.</p>	تأثیرات در خانواده و فرد
<ul style="list-style-type: none"> - تغییر در زیرساخت اجتماع - خرید و فروش زمین - تأثیرات در منابع شناخته‌شده فرهنگی، تاریخی، مقدس و باستان‌شناسی 	<p>این بخش به تأثیرات رخ داده از تغییرات کاربری زمین اشاره دارد.</p>	تأثیرات در خانواده و فرد

۴- دامنه یابی: آغاز شناسایی انواع تأثیرات اجتماعی است که باید بر اساس مصاحبه/ بحث با همه ذی نفعان و حامیان و همچنین مرور دقیق متون و مطالعات پیشین بررسی شود. دامنه یابی همچنین شناسایی مسائل مهم اقدام پیشنهادی است. دامنه یابی متضمن شناسایی ذی نفعان اصلی و تأمل اولیه درباره تأثیرات اجتماعی و جانشین های اقدام پیشنهادی است. اتای مستقل ممکن است مستلزم ارزیابی انتقادی دامنه برنامه کار شما به دست افراد متخصص همکار باشد.

مراحل فرآیند دامنه یابی به شرح زیر است:

توصیف اقدام پیشنهادی ← مرور اجمالی پیشینه تاریخی ← تعیین مرحله فرایند توسعه ← شناسایی ذی نفعان ← تعیین منطقه یا محدوده تأثیر ← تعیین تأثیرات اجتماعی بالقوه ← روش ها و سنجه ها ← توجه به جانشین های احتمالی ← توسعه برنامه کار ۴-۱- شناسایی ذی نفعان اصلی: به افراد یا گروه هایی ذی نفع گفته می شود که تحت تأثیر اقدام پیشنهادی، بیشترین تأثیر را خواهند پذیرفت. افراد، گروه ها، اجتماعات، سازمان های دولتی و غیر دولتی، شهروندان و... که در منطقه مورد نظر طرح هستند، می توانند به عنوان ذی نفع شناخته شوند. ذی نفعان را می توانید در دسته بندی هایی مانند واحدهای دولتی محلی، سازمان ها و گروه های اجتماع، واحدهای استانی و ملی، شهروندان ذی نفع، حامیان پروژه، جمعیت بومی و جمعیت های خاص تقسیم بندی کنید.

۴-۲- تعیین منطقه یا محدوده تأثیر

۴-۲-۱- محدوده تأثیر اولیه: محدوده جغرافیایی را توصیف کنید که فکر می کنید بیشترین تأثیر را از اقدام پیشنهادی خواهد پذیرفت. منظور ما از تأثیرات اولیه یا محدوده تأثیر اولیه، تأثیرات مستقیمی است که در نتیجه اقدام پیشنهادی در مکان و زمان روی خواهد داد.

۴-۲-۲- محدوده تأثیر ثانویه: منظور از تأثیرات ثانویه، پیامدهای ثانویه ای است که اقدام پیشنهادی به دنبال خواهد داشت، اما ممکن است در فاصله طولانی تری روی دهند، ولی به طرز معقولی پیش بینی پذیرند.

۴-۲-۳- مرزهای جغرافیایی اتا: برای ارزیابی پروژه یا تغییر سیاستی، باید محدوده پروژه را که تأثیرات اولیه در آن رخ می دهد، مشخص کنید تا بتوانید داده های لازم با منطقه مورد نظرتان را مشخص و در پروژه استفاده کنید.

۵- تأثیر اقدام پیشنهاد شده را بررسی کنید/ بشناسید: با استفاده از منابع اطلاعاتی و استراتژی های پژوهشی و تحلیلی مختلف، اطلاعات جامعی درباره هر کدام از متغیرهای ارزیابی تأثیر اجتماعی گردآوری کنید که در مرحله

دامنه‌یابی یا به دست ذی نفعان مشخص شده است.

درون‌مایه کلی درباره تأثیرات اجتماعی

- ۱- شامل مواردی مانند مهاجرت به مناطق شهری، ازدحام جمعیت، امنیت اجتماع و کیفیت زندگی است.
- ۲- مسائلی مانند از میان رفتن نهادهای اجتماع، نبود فرصت‌های فردی، نگرش درباره تغییر به صورت کلی، نبود منطقه‌بندی، توسعه اجتماع و به‌ویژه فرصت‌های اشغال‌اندک برای جوانان است.
- ۳- مورد سوم، مواردی است که به متکثر شدن گروه‌های اجتماعی، از دست رفتن کنترل محلی، از بین رفتن سبک زندگی آرام و حل این مسئله که «گروه‌های جدید چگونه با اجتماع مورد نظر هماهنگ خواهند شد؟» می‌پردازد.
- ۴- عواملی مانند دشواری زندگی، امنیت فردی، ترافیک سنگین و همچنین مواردی مانند سوءاستفاده از کودکان، سوء مصرف الکل و مصرف مواد مخدر، جرم و وندالیسم، حاملگی نوجوانان و تعداد بسیار زیاد مستمری‌بگیران است.
- ۵- در درون‌مایه پنجم، مشارکت‌کنندگان به مسائلی مانند در دسترس بودن مراقبت‌های بهداشتی، وجود مدارسی با استانداردهای آموزشی، محیط زیست باکیفیت، امکانات حمل‌ونقل عمومی، تفریحی و همچنین امکاناتی برای شهروندان سالخورده، آب سالم و امکانات کافی برای انهدام زباله است.

فرایند ارزیابی متغیرهای اتا

اتا ۱- بر آورد تغییر جمعیتی

میزان و سرعت تغییر جمعیت، مؤثرترین عامل در زیرساخت و خدمات لازم اجتماع است و ممکن است عامل تعیین‌کننده تأثیرات اجتماعی و مالی دیگری نیز در محدوده پروژه باشد. برای تغییر جمعیت از سه معرف استفاده می‌شود:

- میزان تغییر جمعیت

- تراکم جمعیت در محدوده ارزیابی

- میزان درون‌آیی^۱ یا برون‌روی^۲ افراد در اثر فعالیت‌های مربوط به پروژه

مرحله اول: استخراج اطلاعات مربوط به گذشته از سرشماری‌ها

مرحله دوم: پرسش‌هایی برای راهنمایی تحلیل تأثیرات جمعیتی: سؤالاتی که می‌توان در این مرحله پرسید، روند تغییرات جمعیتی در سی سال گذشته و اهداف جمعیتی (کاهش، افزایش یا ثابت نگه‌داشتن جمعیت) محدوده مورد نظر پروژه است.

مرحله سوم: تغییرات جمعیتی را در منطقه‌ای که آن را مطالعه می‌کنید، به صورت جدول در بیاورید. جمعیت فعلی، جمعیت برآورد شده پس از پروژه، تفاوت (+یا-) و درصد تغییر را در جدول وارد کنید.

مرحله چهارم: یافته‌های معنادار را وارد کنید: اگر افزایش یا کاهش بیشتر از ۵ درصد است، پژوهش نشان داده است که محدوده مطالعه شده، تغییرات معناداری را تجربه می‌کند.

آزمون معناداری: هم به درصد توجه کنید و هم به تعداد تغییری که بیش از ۵ درصد یا ۵۰ نفر است.

اتا ۲- برآورد درون آبی یا برون روی کارگران موقت

بسیاری از تأثیرات اجتماعی، ریشه در تعداد و ترکیب شغلی پروژه و کارگرانی دارد که برای ساختن (یا برچیدن) پروژه پیشنهادی لازم هستند. برخی از تأثیرات ناشی از ورود کارگران، موقتی است (مانند تهیه مسکن و مراقبت بهداشتی)؛ اما برخی از تغییرات (مانند توسعه زیرساخت) ممکن است دائمی باشد. ارزیاب اجتماعی باید بداند نیروی کار لازم از پروژه از مردم بومی تأمین می‌شود یا از مهاجران، تا بتواند این بخش را با دقت بالا برآورد کند.

مرحله اول: به دست آوردن اطلاعات درباره کارگران موقت: داده‌های مربوط به تعداد و ترکیب شغلی پروژه و کارگران مرتبط با آن را می‌توان از حامی پروژه به دست آورد. سؤالاتی که در این بخش پرسیده می‌شود این است که آیا نیاز به افزایش تعداد کارگر غیر بومی هست؟ در صورتی که جواب مثبت باشد، متوسط تعداد کارگران در هر ماه، تعداد و درصد کارگران غیر بومی و مدت زمان فعالیت آنها باید محاسبه شود.

مرحله دوم: یافته‌های معنادار را وارد کنید: اگر تعداد کارگران غیر بومی بیش از ۴۰ نفر یا ۲۵ درصد باشد، یا طول دوره ساخت بیش از شش ماه باشد، اطلاعات باید وارد جدول اتا شود.

آزمون معناداری: اگر تعداد کارگرانی که از بیرون اجتماع آورده می‌شوند، بیش از ۵۰ نفر یا ۵۰ درصد باشد و پروژه بیش از ۱۲ ماه طول بکشد، این تغییر را تغییری معنادار در نظر بگیرید.

اتا ۳- ارزیابی حضور ساکنان فصلی (فراغتی)

این بخش اشاره دارد به افزایش یا کاهش فصلی در جمعیت که تأثیر در توسعه امکانات تفریحی و فراغتی مانند ساخت مُتل‌ها، ایستگاه بنزین و سایر فعالیت‌های تجاری در محدوده دارد. اگر تعداد ساکنان فصلی زیاد است، هویت اجتماع و فرصت‌های شغلی در اجتماع ممکن است به طور روزافزون

به حضور ساکنان فصلی وابسته باشد. نوسان جمعیتی ممکن است تأثیر اساسی در زیرساخت اجتماع، الگوهای اشتغال، کسب و کار و سایر ابعاد زندگی روزمره داشته باشد.

مرحله اول: به دست آوردن داده‌های مربوط به ساکنان فصلی: سؤالاتی که باید در این مرحله بپرسید این است که آیا اقدام پیشنهادی، باعث اجتماع ساکنان فصلی خواهد شد؟ اگر جواب مثبت باشد، برآورد تعداد آنها را از حامی پروژه به دست آورید و برآورد خود را در جدول، روبه‌روی معرف‌های جمعیت فعلی، ساکنان فصلی و نسبت ساکنان فصلی به جمعیت فعلی وارد کنید.

مرحله دوم: یافته‌های معنادار را وارد کنید: اگر نسبت ساکنان فصلی پیش‌بینی شده به جمعیت ثابت بیش از ۱۰ درصد یا ۴۰۰ نفر است، اطلاعات را در جدول اتا وارد کنید.

آزمون معناداری: در صورتی که ساکنان فصلی نسبت به جمعیت فعلی، بیش از ۱۵ درصد هستند، آن را مهم قلمداد کنید.

۴- شناسایی افراد و خانواده‌هایی که باید جابه‌جا شوند

این متغیر به تعداد افرادی اشاره دارد که به اختیار یا اجبار، در اثر پروژه پیشنهادی برای همیشه از خانه‌های فعلی‌شان نقل مکان خواهند کرد. هر نوع جابه‌جایی، داوطلبانه یا اجباری، برای افراد و خانواده‌های درگیر تنش‌زاست. از لحاظ اهداف برنامه‌ریزی، شدت تأثیر، وابسته به تعداد افرادی که جابه‌جا شوند و همچنین به مسافت جابه‌جایی ارتباط دارد.

مرحله اول: روش‌هایی برای تحلیل متغیر جابه‌جایی: اگر پیش‌بینی جابه‌جایی افراد یا خانواده‌ها را می‌کنید، طبق اطلاعات حامی پروژه، تعداد خانواده‌ها را برآورد کنید. نسبت توزیع سنی (سن، جنسیت، بومی بودن/نبودن) افرادی را که مهاجرت می‌کنند، برآورد کنید. درصد آن را محاسبه کنید و مشخص کنید که مهاجرت‌ها داوطلبانه یا اجباری است. همچنین آیا طرح یا پروژه، راه‌حلی برای تهیه مسکن برای نیروهای خود دارد.

مرحله دوم: یافته‌های معنادار را وارد کنید: اگر قرار است بیش از ۲۵ نفر (۱۰ خانوار) جابه‌جا شود و بیش از ۴۰ درصد از این افراد، سالخورده و فقیر و یا ساکن طولانی‌مدت هستند و مسکن جدیدی در همان نزدیکی وجود ندارد، به احتمال قوی، افراد جابه‌جا شده با مشکل سازگاری مواجه خواهند شد. نتایج معنادار را وارد جدول اتا کنید.

آزمون معناداری: اگر بیش از ۵۰ نفر (۹ خانوار) باید جابه‌جا شود، یا بیش از ۲۵ درصد فقیر یا سالمند هستند، این تغییر را معنادار بشمارید. همچنین

اگر مدت زمان اعلام آمادگی برای جابه‌جایی تا جابه‌جایی واقعی بیش از ۱۸ ماه است، آن را مهم تلقی کنید.

اتا ۵- ارزیابی نبود تجانس سنی و جنسی و نژادی و قومی

یکی از اهداف توسعه اجتماع، افزایش منافع با حداقل اختلالات اجتماعی است. ممکن است وارد کردن افرادی که پس‌زمینه آنان با افراد اجتماع اصلی متفاوت است، مستلزم تغییر در زیرساخت اجتماع و تدارک خدمات حمایتی به منظور تأمین نیازهای گروه‌های جمعیتی متفاوت باشد. سایر تأثیرات اجتماعی عبارتند از: گسست روابط اجتماعی و ساختارهای سنتی قدرت و مشکل ادغام تازه‌واردها در اجتماع.

مرحله اول: پرسش‌هایی برای تحلیل پروژه اتای خودتان: بر اساس اطلاعات به‌دست‌آمده از حامی پروژه، نیم‌رخ سنی، جنسی، نژادی و قومی افرادی را ترسیم کنید که به دلیل اقدام پیشنهادی به اجتماع آورده خواهند شد. افراد علاوه بر کارگران پروژه، می‌توانند دانشجویان، توریست‌ها و کارمندان کسب‌وکارهای جدید باشند. داده‌های لازم را با متغیرهای درصد زیر ۳۵ سال، درصد اقلیت، درصد زنان و درصد قومی / نژادی وارد جدول کنید.

مرحله دوم: یافته‌های معنادار را وارد کنید: اگر هر کدام از تفاوت‌های جدول بیش از ۱ درصد است، اطلاعات را وارد جدول اتا کنید.

آزمون معناداری: آزمون خی‌دو یا نوعی دیگر از آزمون همبستگی آماری را برای تفاوت در ترکیب جمعیت‌شناسی میان ساکنان جدید و فعلی به کار برید.

اتا ۶- ارزیابی شکل‌گیری نگرش‌ها درباره پروژه

منظور از نگرش‌ها، احساسات و باورها و دیدگاه‌های منفی یا مثبتی است که ساکنان اجتماع در برابر پروژه‌های پیشنهادی یا تغییر سیاست نشان می‌دهند. نگرش‌های عمومی در تصمیم به ادامه کار، ضرورت یا نبود ضرورت تغییر در پروژه و میزان نیاز به تعدیل، نقش اساسی دارد. اکثر تغییرات، هم پیامدهای مثبت و هم پیامدهای منفی دارد و ارزیاب باید به هر دو پیامد بپردازد.

مرحله اول: شیوه‌های ارزیابی نگرش‌ها درباره پروژه: سؤالاتی که در این مرحله مطرح می‌شود، به این شرح است:

- آیا در مقالات منتشرشده در روزنامه‌های محلی، وب‌سایت‌ها و اتاق‌های چت محدوده موردنظر یا مناطق هم‌جوار، اطلاعاتی درباره نگرش‌ها درباره پروژه، موافق یا مخالف وجود دارد؟

- در تجمعات عمومی و کلوپ‌ها و انجمن‌های داوطلبان و ملاقات‌های عمومی رسمی درباره اقدام پیشنهادی، آیا دیدگاه‌های متفاوتی درباره تغییر پیشنهادی وجود دارد؟

مرحله دوم: اگر پاسخ سؤالات بله است، در جدولی به شرح هر کدام از منابع آورده شود: روزنامه‌ها، وبسایت‌ها، تجمعات و... .

مرحله سوم: یافته‌های معنادار را وارد کنید: اگر هر کدام از اطلاعات به دست آمده نشان از حداقل ۳۵ درصد مخالفت با پروژه پیشنهادی یا تغییر سیاست دارد، اطلاعات آن را در جدول اتا وارد کنید.

آزمون معناداری: آزمون خی دو یا آزمون دیگری برای همبستگی انجام دهید. اگر بیش از ۳۵ درصد از پاسخ‌ها مخالف است، در این صورت اقدام پیشنهادی ممکن است با مقاومت روبه‌رو شود.

اتا ۷- ارزیابی فعالیت گروه ذی‌نفع

گروه‌ها و سازمان‌های ذی‌نفع، نیروهای مشخص فعالی در اجتماع هستند که احتمال دارد از اقدام پیشنهادی یا تغییر در قانون‌گذاری یا سیاست سود ببرند یا زیان ببینند. این گروه‌ها با فعالیتشان، دیدگاه‌های گروه خود را اعلان می‌کنند. گروه‌های ذی‌نفع، نقش مهمی در شکل‌دهی به واکنش اجتماع بازی می‌کنند و همچنین ممکن است به رهبران اجتماع در فرایند تعدیل/بهبود کمک کنند.

مرحله اول: اطلاعات مربوط به اجتماع را به شکل جدول دریاورید: به عنوان بخشی از فرایند دامنه‌یابی، فهرستی از گروه‌های ذی‌نفع و متاثر را تهیه کنید. در جدولی، اطلاعات را وارد کنید و به تفکیک مشخص کنید که تعداد موافقان، تعداد مخالفان و همچنین درصد تجمعی هر یک، چه مقدار است.

مرحله دوم: یافته‌های معنادار را وارد کنید: اگر تحلیل شما نشان می‌دهد که بیش از ۲۵ درصد سازمان‌ها و گروه‌ها، مخالف اقدام پیشنهادی هستند، اطلاعات مربوطه را وارد جدول اتا کنید.

آزمون معناداری: به تفاوت میان تعداد اعضای سازمان‌های موافق و مخالف دقت کنید.

اتا ۸- میزان تغییر در اندازه ساختار حکومت محلی

منظور از تغییر، کاهش یا افزایش کارمندان محلی/دولتی در اثر پروژه پیشنهادی است. این متغیر مربوط به مراحل راه‌اندازی/نگهداری و توقف/تعطیلی پروژه است. اگر تغییرات سازمانی پیش‌بینی نشود، امکان ندارد حکومت محلی بتواند خود را سازگار کند و ممکن است منافع پروژه از دست برود.

مرحله اول: میزان تغییر در اندازه حکومت را مشخص کنید. تعداد افراد انتصابی تمام‌وقت هم‌تبه‌ای را که اکنون در استخدام واحد اداری می‌باشند، بنویسید.

مرحله دوم: تفسیر نتایج: آیا سطح مهارت موجود در حکومت محلی قادر به اداره مسئولیت‌های دولتی بسط‌یافته ناشی از پروژه است؟ درصد تغییر در

تعداد کارکنان جدید نسبت به کارکنان فعلی را مشخص کنید.
مرحله سوم: یافته‌های معنادار را وارد کنید: اگر افزایش پیش‌بینی شده در مجموع پست‌ها بیش از ۳ است، آن را در جدول اتا وارد کنید.
آزمون معناداری: اگر نیاز به بیش از سه منصب حکومت محلی یا کمتر از آن است، با پیامدی معنادار مواجه هستید. اما نتایج این متغیر باید تصویری از تعداد و نوع کارمندانی که در حکومت محلی در صورت اقدام پیشنهادی لازم است، ارائه کند.

اتا ۹- ارزیابی وجود برنامه‌ریزی و منطقه‌بندی

اگر قوانین^۱ برنامه‌ریزی و منطقه‌بندی و همچنین نهادها و کارکنان لازم برای اجرای آنها در اجتماع شما وجود ندارد، باید ایجاد شود؛ زیرا باعث رشد یا افول پروژه خواهد شد.

مرحله اول: اسناد بخش، شهر، روستا یا شهرستان، داده‌های لازم را برای مشخص کردن بودونبود هر سطحی از منطقه‌بندی و برنامه‌ریزی در محدوده پروژه بگیرید. اطلاعات را به تفکیک برنامه جامع، قانون‌ها، آیین‌نامه‌ها، مقررات و... وارد جدول کنید و مشخص کنید که اطلاعات وجود دارد یا خیر.
مرحله دوم: یافته‌های معنادار را وارد کنید: اگر به هر کدام از گزینه‌های مربوط به برنامه‌ریزی و منطقه‌بندی در جدولی که در مرحله اول تهیه کردید، پاسخ خیر دادید، در جدول اتا وارد کنید.

آزمون معناداری: اگر اکثر پاسخ‌های شما به پرسش‌های مرحله اول، خیر است، ممکن است اجتماع بسیاری از منافع را از دست بدهد و باید مقررات منطقه‌بندی و طراحی و سایر کنترل‌های کاربردی زمین را اضافه کند.

اتا ۱۰- ارزیابی تنوع صنعتی

منظور از تنوع صنعتی، تعداد انواع صنایع بخش خصوصی (کارخانه‌ها، خرده‌فروشی‌ها، خدماتی‌ها و...) در محدوده پروژه است. یکی از اهداف توسعه اجتماع، تنوع بخشیدن به بخش‌های خدمات و صنعت در اقتصاد محلی است. اگر در اثر پروژه پیشنهادی، کالاها یا خدمات مورد نیاز خود را از اجتماع محلی بخرند، موجب رشد سایر بخش‌های اجتماع خواهد شد.

مرحله اول: شیوه‌ای برای مشخص کردن تنوع صنعتی: با استفاده از داده‌های به‌دست‌آمده از آخرین سرشماری واحدهای تجاری شهر یا منطقه، فهرست خود را تکمیل کنید.

مرحله دوم: ارزیابی یافته‌های معنادار: اگر جمع شرکت‌ها زیاد است و/یا

1- Safegurads

نیم‌رخ صنعتی دیده می‌شود، اجتماع برای دست یافتن به منافع توسعه پروژه پیشنهادی در وضعیت بهتری خواهد بود. با وجود این اگر شهرکی تک‌صنعتی است، باید به تفصیل شرح دهید که اقدام پیشنهادی به چه شکل، تغییری در ترکیب کسب‌وکارها وارد می‌کند و آن را وارد جدول کنید. **آزمون معناداری:** آزمون آماری همبستگی.

اتا ۱۱- ارزیابی وجود حداقل دستمزد لازم برای گذران خانواده/ امرار معاش
حداقل دستمزد اشاره دارد به میزان پول لازم برای خانواده‌ای چهارنفره تا در اجتماع/ منطقه یا بخشی که تغییر پیشنهادی در آن واقع شده، بالای خط فقر زندگی کنند.

مرحله اول: محاسبه حداقل دستمزد برای گذراندن خانواده/ امرار معاش برای اجتماع شما: میانه درآمد خانواده برای منطقه $X43\% =$ خط فقر (در ایران، خط فقر را وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی به صورت سالانه اعلام می‌کند).
مرحله دوم: اطلاعات سمت‌ها را از حامی پروژه یا اگر پروژه‌ای در حال تعطیل شدن است، فهرست کارکنان فعلی را به تفکیک گروه‌های شغلی تهیه کنید.
مرحله سوم: یافته‌های معنادار را وارد کنید: اگر تعداد شغل‌های دارای درآمد گذران زندگی که ایجاد شده یا از دست رفته است، بیش از ۵۰ درصد مجموع همه گروه‌های شغلی است و مشاغل پاره‌وقت بیش از ۲۵ درصد کل سمت‌هاست، اطلاعات را وارد جدول اتا کنید.
آزمون معناداری: آزمون آماری همبستگی.

اتا ۱۲- ارزیابی بهبود نابرابری‌های اقتصادی

منظور از بهبود نابرابری‌های اقتصادی، میزان مطابقت فرصت‌های شغلی ایجاد شده در پروژه پیشنهادی با مهارت‌های شغلی افراد بیکار در منطقه پروژه است. دلیل اهمیت این بخش این است که توجیه پروژه، اغلب متکی به این است که پروژه پیشنهادی، شغل ایجاد می‌کند.

مرحله اول: روش‌هایی برای بررسی نابرابری‌های اقتصادی احتمالی: اطلاعات مربوط به بیکاران، همچنین گزارش فهرست ماهانه حقوق‌بگیران را از داده‌های محلی به دست آورید. با استفاده از داده‌ها، توضیحات گروه‌های شغلی را به تفکیک تعداد بیکار، تعداد شغل پروژه و تعداد بیکار برآورد شده وارد کنید.

مرحله دوم: یافته‌های معنادار را وارد کنید: اگر میزان بیکاری کلی، ۱۰ درصد از جمع کل همه گروه‌های شغلی را کاهش یا افزایش می‌دهد، وارد جدول اتا کنید.
آزمون معناداری: آزمونی آماری برای سنجش نسبت میان تعداد بیکار فعلی و تعداد بیکار پیش‌بینی شده یا اقدام پیشنهادی انجام دهید.

اتا ۱۳- ارزیابی تغییر در برابری اشتغال گروه‌های اقلیت

منظور از برابری اشتغال برای اقلیت‌ها، تطابق فرصت‌های شغلی همراه با پروژه با مهارت‌های شغلی گروه‌های بیکار و محروم و اقلیت، از جمله جوان‌ترهای کم‌درآمد، اقلیت‌های قومی و نژادی و زنان است. توجه داشته باشید که پروژه ممکن است به طور غیر مستقیم برابری اجتماعی را در اجتماع متأثر، افزایش یا کاهش دهد.

مرحله اول: شیوه بررسی فرصت‌های شغلی پروژه برای اقلیت‌ها: فهرست اقلیت‌های اجتماع موضوع مطالعه‌تان را بنویسید. اطلاعات مربوط به مشاغل و تعداد افراد بیکار را مشخص کنید. سپس فهرستی از عناوین شغلی اقلیت‌های بیکار را در منطقه موضوع مطالعه خود به دست بیاورید. با توجه به اطلاعات به دست آمده از عناوین شغلی که حامی در اختیار شما گذاشته، اطلاعات هر گروه شغلی را در جدولی با تفکیک بیکاران فعلی اقلیت‌ها، تعداد شغل پروژه و تعداد اقلیت بیکار برآورد شده بنویسید.

مرحله دوم: یافته‌های معنادار را وارد کنید: داده‌ها را تفسیر کنید و به دنبال مطابقت بین فرصت‌های شغلی پروژه پیشنهادی با مهارت‌های شغلی اقلیت‌های بیکار باشید. اگر تطابقی بین این دو نبود، اطلاعات را وارد جدول اتا کنید.

آزمون معناداری: آزمون آماری همبستگی برای سنجش میان تعداد فعلی اقلیت بیکار و تعداد اقلیت بیکار پیش‌بینی شده پس از اجرای پروژه.

اتا ۱۴- ارزیابی تغییر در فرصت‌های شغلی

منظور از تغییر در فرصت‌های شغلی، میزان تغییری است که پروژه یا توسعه پیشنهادی در نیم‌رخ شغلی اجتماعی متأثر ایجاد خواهد کرد. تغییر در فرصت‌های شغلی ممکن است به تغییر در درآمد خانواده، تغییر در نقش‌های خانوادگی و حتی تغییرات اساسی در سبک زندگی کسانی که پست جدیدی را به دست می‌آورند، منجر شود.

آثار غیر مستقیم دیگر افزایش فرصت‌های شغلی می‌تواند نگه‌داشتن جوانان در اجتماع باشد که در غیر این صورت، باید اجتماع را ترک می‌کردند. همچنین توسعه پروژه ممکن است باعث شود که جوانان محلی از تحصیلات تکمیلی صرف‌نظر کنند و وارد کار شوند و بدون مهارت باقی بمانند.

مرحله اول: داده‌های لازم برای تحلیل تغییر در فرصت‌های شغلی: برای تحلیل این متغیر، به تمام اطلاعات شغلی اجتماعتان نیاز دارید. از منابع اطلاعاتی استفاده شده در سه متغیر پیشین استفاده کنید. با استفاده از اطلاعات مربوط

به عناوین شغلی، در جدولی به تفکیک تعداد شاغل در این زمان، تعداد شغل پروژه و درصد تغییر (+/-) برای هر گروه شغلی را وارد کنید.

مرحله دوم: تفسیر: در این بخش، به دنبال تشابهات یا نبود تشابهات میان انواع فرصت‌های شغلی ناشی از پروژه پیشنهادی و انواع مشاغل افراد شاغل فعلی در اجتماع متأثر باشید.

آزمون معناداری: آزمون آماری همبستگی بین تعداد شاغل فعلی در هر مقوله و تعداد پیش‌بینی شده در هر مقوله پس از اقدام پیشنهادی.

اتا ۱۵- ارزیابی حضور کارگزار بیرونی

منظور آغاز حضور یا غیبت دائمی نهادی دولتی یا کسب و کاری خصوصی یا نوعی صنعت (اپراتور پروژه یا حامی آن) در محدوده تأثیر پروژه است که پیش از این در اجتماع حضور نداشته و مدیریت و کنترل آنها از بیرون اجتماع صورت می‌گیرد. دلیل اهمیت این موضوع آن است که ممکن است کارگزار، تصمیم‌هایی بگیرد که اجتماعات محلی را تحت تأثیر قرار دهد؛ اما ربطی به نیازها و اولویت‌های محلی ندارد یا تصمیم‌هایی که با منافع محلی هم‌راستا نیست و عامل عمده نارضایتی در میان ساکنان اجتماع و منطقه و شهر است. حضور کارفرمای جدید می‌تواند روابط اجتماعی موجود و ساختار قدرت اجتماعی محلی را به طور اساسی تغییر دهد.

مرحله اول: تعیین حضور کارگزار بیرونی: آیا پروژه پیشنهادی به از میان رفتن یا پیدایش نهادهای دولتی یا صنعت یا کسب و کاری خصوصی در اجتماع مورد نظر منجر می‌شود؟ اگر جواب بله است، با توجه به مشخص کردن ذی‌نفعان در بخش دامنه‌یابی مشخص کرده و در اتا ۷ در فهرستی که وارد کردید، مشخص کنید که کارگزار بیرونی که وارد یا خارج می‌شود، کدام است؟

مرحله دوم: یافته‌های معنادار را وارد کنید: اگر پاسخ بله است، رهبران و شهروندان اجتماع احتمالاً با سازمان‌ها و کارگزاران جدید دچار تضاد خواهند شد؛ به‌ویژه اگر تصمیم‌های بیرون از منطقه مدنظر گرفته شود. اگر نهادی دولتی یا سازمان خصوصی، اجتماع را ترک کند، ممکن است که بسته به تعداد رهبران اجتماع و میزان فعالیت افرادی که خواهند رفت، دچار خلأ رهبری شود. یافته‌ها را در جدول اتا وارد کنید.

آزمون معناداری: این یک متغیر اتای «یا...یا» است.

اتا ۱۶- تعیین سطح همکاری میان‌سازمانی

سطح همکاری میان‌سازمانی مربوط است به میزان توانایی سازمان‌ها و نهادهای نظارتی و برنامه‌ریز و حمایتی برای کار در کنار یکدیگر و سهیم شدن

در اهداف و سیاست‌های مشترک. این متغیر، مستلزم بررسی کارگزاران مجزا و مستقل در یک سطح است.

ارزیاب باید هر سازمان و نقش‌های مربوط به آن را در فرایند تصمیم‌گیری و برنامه‌ریزی شناسایی کند. سازمان‌ها و نهادها نیز مانند افراد، اهداف و ارزش‌های مشترک دارند. اقدامات منفرد در منطقه ممکن است تأثیرات مهمی در مکانی دیگر بر جای بگذارد یا حتی تصمیم‌های دیگر را تحت‌الشعاع قرار دهد. برای تحقق کامل منافع پروژه یا تغییر سیاست، همه گروه‌ها و سازمان‌های ذی‌نفع باید قادر باشند برای دستیابی به اهداف مشترک با هم کار کنند.

مرحله اول: اقدام پیشنهادی یا تصمیم‌هایی را که باید اتخاذ شوند، از بخش دامنه‌یابی بنویسید.

مرحله دوم: در جدولی، تمامی گروه‌های ذی‌نفع را وارد کنید و به تفکیک، سیاست‌هایی را که باید با هر کدام مشورت شود، مشخص کرده، روبه‌روی متغیرهای تأییدهای لازم و نظرخواهی‌های لازم وارد کنید.

مرحله سوم: یافته‌های معنادار را وارد کنید: اگر تعداد تأییدهای لازم بیش از چهار تأیید است، همکاری و هماهنگی موفقیت‌آمیز، با محدودیت مواجه خواهد شد. به عنوان قاعده کلی، پژوهشگر انا باید همکاری در حل مسئله را در تناسب با تعداد و اندازه نهادها و واحدهای دولتی صاحب‌نظر و در رابطه با بازه زمانی و حجم پروژه برآورد کند.

مرحله چهارم: بر اساس تجربه و شناخت خود از اجتماع و بحث با شهروندان و برنامه‌ریزان و مقامات انتخابی و همچنین حامیان پروژه‌های مشابه، سطح همکاری میان سازمانی را در اجتماع متأثر برآورد کنید.

آزمون معناداری: مسائلی را که نیازمند بیش از چهار سطح تأیید و مشورت است، مهم در نظر بگیرید.

اتا ۱۷- ارزیابی پیدایش طبقات اجتماعی جدید

منظور از طبقات اجتماعی جدید، پیدایش یا از میان رفتن گروهی از افراد در اثر اقدام پیشنهادی است که باعث می‌شود یکی از طبقات اجتماعی بزرگ‌تر شود یا طبقه اجتماعی جدیدی بر اساس تحصیلات و سطوح درآمد یا شغل یا سبک زندگی در اجتماع به وجود آید.

دلیل اهمیت این موضوع این است که ممکن است پیدایش یا از میان رفتن گروهی از افراد در اجتماع که سبک زندگی متفاوتی نسبت به اکثر ساکنان طولانی‌مدت دارند، روابط قدرت و روابط سیاسی را در اجتماع متأثر

تغییر دهد؛ میزان مشارکت ساکنان قبلی در سازمان‌ها و فعالیت‌های اجتماع را تحت تأثیر قرار دهد. از میان رفتن طبقات اجتماعی اصلی می‌تواند خلأ رهبری ایجاد کند.

مرحله اول: تعیین تغییرات در طبقه اجتماعی: طبق اطلاعاتی که در بخش اتا ۱۴ از نیم‌رخ شغلی اجتماع موضوع مورد مطالعه تهیه کردید، گروه‌های شغلی متفاوت را روبه‌روی عناوین درصد شاغلان فعلی، درصد مشاغل با/ بدون پروژه و درصد تغییر (+/-) در جدول وارد کنید.

مرحله دوم: یافته‌های معنادار را وارد کنید: اگر درصد کلی تغییر در هر گروه شغلی بیش از ۵ درصد است، با تغییری معنادار در تعداد افراد در آن مقوله خاص شغلی روبه‌رو هستید. بنابراین بسته به انواع مشاغلی که تغییر در آنها روی خواهد داد، اقدام پیشنهادی، پتانسیل ایجاد تغییر را در ساختار طبقاتی اجتماع دارد.

آزمون معناداری: مواقعی که تغییر وجود دارد، اگر حداقل چهار خانه وجود داشته باشد، می‌توان از آزمون‌های آماری برای مقوله‌های شغلی استفاده کرد.

اتا ۱۸- ارزیابی تغییر در تمرکز تجاری / صنعتی اجتماع

تغییر در تمرکز ممکن است با راه‌اندازی یا با تعطیل شدن پروژه‌های مورد نظر روی دهد. اگر پروژه بررسی شده به لحاظ تعداد کارکنان و ایجاد درآمد، پروژه‌ای بزرگ است و/ یا اجتماع، تنوع اقتصادی اندکی دارد، ممکن است در تمرکز اجتماع تغییر روی دهد.

مرحله اول: تمرکز تجاری فعلی و پیش‌بینی شده منطقه مورد نظر را در جدولی وارد کنید. این تقسیم‌بندی می‌تواند بر اساس جمعیت و نوع تجارت خرد گروه‌بندی شود.

مرحله دوم: تعیین هویت اجتماع: تغییر در تمرکز تجاری/صنعتی را به صورت دسته‌بندی فعلی مشاغل و دسته‌بندی پیش‌بینی شده وارد کنید. سنجه دوم، مستلزم ارزیابی تصورات ساکنان از اجتماعشان بر اساس مشاهدات غیر رسمی یا پژوهش‌های نظرسنجی است. بسیاری از اجتماعات به عنوان بخشی از فرایند آینده‌نگری، راهی را برای آینده ترسیم می‌کنند.

مرحله سوم: یافته‌های معنادار را وارد کنید: اگر به اطلاعات نظرسنجی اجتماع دسترسی ندارید یا اقدام پیشنهادی، تمرکز اجتماع مطالعه‌شده را تغییر نخواهد داد، به اتا ۱۹ بروید. اما اگر تصویر اجتماع در اثر اقدام پیشنهادی تغییر خواهد کرد، اطلاعات را وارد جدول اتا کنید.

آزمون معناداری: بر اساس ارزشیابی و تجربه محقق اتا عمل می‌شود.

اتا ۱۹- ارزیابی حضور ساکنان آخر هفته

حضور ساکنان آخر هفته به ورود بازدیدکنندگان کوتاه‌مدت یا بازدیدکنندگان آخر هفته اشاره دارد که خانه دائمی در اجتماع ندارند. دلیل اهمیت این موضوع آن است که افراد به منطقه‌ای می‌آیند تا بدون زندگی در اجتماع، از فرصت‌ها و امکانات خاص تفریحی یا تاریخی یا فرهنگی بهره‌مند شوند. این مقوله به فرصت‌هایی می‌پردازد که بدون برنامه‌ریزی از قبل برای تأمین خدمات لازم، نخواهد توانست از منافع حاصل از بازدیدکنندگان تفریحی بهره‌ای ببرند.

مرحله اول: داده‌های لازم برای تعیین تعداد ساکنان آخر هفته: حامی پروژه باید میانگین تعداد ساکنان آخر هفته را که ممکن است برای بازدید بیایند، برآورد کند و داده‌ها را در اختیار پژوهشگر قرار دهد. این برآوردها را می‌توان با استفاده از تعداد بازدیدها از مکان‌های مشابه انجام داد. همچنین تعداد اتاق‌های هتل‌ها، متل‌ها، سوئیت‌ها و... را - که می‌توان از اتاق‌های بازرگانی گرفت - در جدولی به تفکیک وارد کنید.

مرحله دوم: یافته‌های معنادار را وارد کنید: اگر بازدیدکنندگان بیش از ۵ درصد / ۵۰ نفر افرادی است که در اجتماع زندگی می‌کنند، اطلاعات را وارد جدول اتا کنید.

آزمون معناداری: به افزایش یا کاهش بیشتر یا کمتر از ۵ درصد از جمعیت ساکن اهمیت دهید. فقدان مسکن برای اسکان شبانه، نشانه‌ی نیاز به زیرساخت است.

اتا ۲۰- اختلال در زندگی روزمره و الگوهای جابه‌جایی

این تأثیر به مقوله‌هایی می‌پردازد که در وضعیت معمول زندگی روزمره و فعالیت‌های کاری روی می‌دهد و ناشی از تغییر در چشم‌انداز محیطی، سروصدا، بوهای نامطبوع و مسیرهای نقل و انتقال و... در نتیجه‌ی پروژه‌ی پیشنهادی است. این تغییرات می‌تواند تصویر ذهنی اعضای اجتماع را تغییر دهد که نتایجی مانند مهاجرت، تغییر در سبک پرداخت مالیات و... را به دنبال داشته باشد.

مرحله اول: مشخص کردن اهمیت اختلال‌های ناشی از اجرای پروژه: آیا هیچ‌کدام از اختلال‌های ذکر شده در طول ساخت، نگهداری و اتمام پروژه رخ خواهد داد. آن را در جدولی وارد کنید. همچنین اختلال‌ها در اجتماع مطالعه شده را نسبتاً به تفصیل توصیف کنید.

مرحله دوم: یافته‌های معنادار را وارد کنید: اختلال‌های یادشده را در جدول اتا وارد کنید.

آزمون معناداری: هیچ آستانه‌ی معنادار معینی برای اختلال‌ها وجود ندارد

که بخشی از جامعه متأثر، آن را مهم تلقی کند. تعداد و نوع اختلال را ذکر کنید و در طول فرایند تعدیل استفاده کنید.

اتا ۲۱- ارزیابی وجود تفاوت در رویه‌های فرهنگی و مذهبی

این متغیر به بررسی تأثیرات ورود گروهی جدید از افراد به اجتماع می‌پردازد که ارزش‌ها، باورها و اعمال مذهبی آنها، با افراد ساکن اجتماع محدود پروژۀ متفاوت است. اگر افرادی با پس‌زمینه‌های متفاوت فرهنگی و دینی وارد اجتماع شوند، تغییرات اجتماعی مهمی روی می‌دهد. این متغیر در مراحل ساخت و نگهداری بسیار دیده می‌شود.

مرحله اول: پرسش‌هایی به منظور تحلیل زمینه پروژۀ تان: آیا افراد بیرونی، گروه‌های فرهنگی و دینی اصلی را در اجتماع، اشخاصی متفاوت به حساب خواهند آورد؟ آیا احتمال دارد که گروهی فرهنگی یا دینی متفاوت در مرحله ساخت یا اجرای پروژۀ، به اجتماع وارد شود؟

مرحله دوم: یافته‌های معنادار را وارد کنید: اگر پاسخ هر دو یا یکی از پرسش‌های بالا بله است، در جدول، روبه‌روی عناوین وضعیت اکنون و وضعیت پیش‌بینی شده وارد کنید و نتایج آن را در جدول اتا وارد کنید.

آزمون معناداری: بود و نبود متغیر اتا.

اتا ۲۲- ارزیابی تغییرات در ساختار خانواده

تغییرات در ساختار خانواده شامل افزایش یا کاهش در یکی یا بیش از یکی از مقوله‌های مربوط به وضعیت خانواده (تأهل، ازدواج‌نکرده، زنان سرپرست خانواده، متأهل دارای فرزند یا بدون فرزند) در اثر پروژۀ جدید یا تغییری دیگر در اجتماع است. حداقل سه راه برای بررسی تغییر در ساختار خانواده وجود دارد؛ نخست، بررسی تفاوت میان ساختار خانواده در اجتماع و ساختار خانواده آنانی است که در نتیجه اقدام پیشنهادی، به اجتماع وارد خواهند شد. دوم، بررسی اینکه تغییرات در اشتغال به چه شکلی ممکن است ساختار زناشویی اجتماع فعلی را تغییر دهد. رویکرد سوم، بررسی اجتماعی است که به علت وجود فرصت‌های شغلی در مناطق دیگر، مهاجرت را به بیرون تجربه می‌کنند. این تغییرات می‌تواند در مرحله ساخت روی داده و موقت باشد، یا بلندمدت بوده و در مرحله بهره‌برداری روی داده باشد.

مرحله اول: داده‌های لازم برای سنجش تغییر در ساختار خانواده: ضریب وابستگی را برای اجتماع موضوع مطالعه خود محاسبه کنید. از فرمول زیر استفاده کنید.

$$\text{ضریب} = \frac{\text{تعداد کل افراد شاغل}}{\text{تعداد کل جمعیت بالای ۱۶ سال}}$$

ضریب وابستگی کمتر از ۶۲ درصد نشان می‌دهد که دستمزدبگیران کمتر از آن هستند که بتوانند معاش جمعیت را تأمین کنند.

مرحله دوم: یافته‌های معنادار را وارد کنید: اگر تفاوت‌ها در مقوله‌های وضعیت زناشویی بین ساکنان پیشین و تازه‌واردان بیش از ۱۰ درصد است، ممکن است تأثیرات مهمی رخ بنماید. اطلاعات درصد تأهل، هرگز از دواج‌نکرده‌ها، طلاق گرفته‌ها و همسر فوت کرده‌ها را در جدول اتا وارد کنید.

آزمون معناداری: اگر حداقل چهار خانه با اعداد متفاوت دارید، از آزمون آماری برای همبستگی استفاده کنید.

اتا ۲۳- ارزیابی اختلالات در شبکه اجتماعی

به گسست یا اختلال در الگوهای تعامل اجتماعی بهنجار اجتماع در اثر پروژه، از جمله روابط دوستی یا قوم و خویشی می‌پردازد. جریان عادی تعامل و ارتباط درون اجتماع ممکن است در اثر اقدامات مربوط به یک پروژه مختل شود. این اثر می‌تواند موقت یا دائم باشد.

مرحله اول: روندهای تحلیل اختلال در شبکه‌های اجتماعی: اگر پروژه پیشنهادی، مستلزم توسعه طولی است که در محل‌های سکونت، اجتماع، همسایگی‌ها یا گروه‌های فرهنگی و خانوادگی فعلی، تغییر، شکاف یا گسست یا به هر شکل اختلال ایجاد خواهد کرد. همچنین باید مشخص کنید که آیا اشخاص کم‌درآمد یا اقلیت، به طور نامتناسب تحت تأثیر اقدام پیشنهادی قرار می‌گیرند یا خیر. درصد موارد یادشده را در جدول وارد کنید.

مرحله دوم: یافته‌های معنادار را وارد کنید: اگر به پرسشی از پرسش‌های بالا جواب مثبت داده‌اید، با خانوارهای متأثر بیش از ۱۵ درصد هستند، این اطلاعات را در جدول اتا وارد کنید.

آزمون معناداری: اگر در ترکیب خانوارهای متأثر تفاوت وجود دارد، برای سنجش آن از آزمون همبستگی استفاده کنید.

اتا ۲۴- ارزیابی تصور افراد درباره سلامت و امنیت عمومی

این متغیر به تصور یا نگرش ساکنان اجتماع مبنی بر اینکه اقدام پیشنهادی، سلامت و امنیت فیزیکی و روانی‌شان را تحت تأثیر قرار خواهد داد، اشاره دارد. دلیل اهمیت این موضوع آن است که شهروندان، منافع بالقوه پروژه را برای اجتماع، با تصورشان از مخاطرات همراه پروژه سبک و سنگین می‌کنند.

تصورات و نگرش‌ها و عقاید درباره سلامت و امنیت، باید امری واقعی با پیامدهای واقعی قلمداد شود که ممکن است در هر مرحله از پروژه شکل بگیرد.

مرحله اول: از کجا می‌توانید اطلاعات لازم برای سنجش تصورات و مخاطرات را بیابید: از راهنمایی‌های ذکر شده در ا تا ۶ و ۷ استفاده کنید. این منابع می‌تواند روزنامه‌ها، شنیده‌ها، کارگاه‌ها و نظرخواهی‌های عمومی از مردم باشد.

مرحله دوم: تحلیل تصورات درباره سلامت و امنیت عمومی: پرسش‌هایی نظیر میزان سروصدا، ایجاد آلودگی و گرد و غبار، غبار اتمی، بوی نامطبوع، تخریب محیط زیست، آلودگی آب آشامیدنی و... را از مشارکت منابع عمومی (پیمایش‌ها، رضایت‌نامه‌ها، اطلاعات کتاب‌شناسی، نظرخواهی عمومی و...) به دست آورده، در جدولی وارد کنید.

مرحله سوم: یافته‌های معنادار را وارد کنید: اگر هر کدام از گروه‌های اجتماع مطالعه شده به علت پیامدهای پروژه پیشنهادی، درباره سلامتی و امنیت اظهار ترس کرده‌اند، آن را در جدول ا تا وارد کنید. «تصورات درباره سلامتی و امنیت عمومی» از متغیرهای ارزیابی تأثیر اجتماعی است که گنجاندن آن در گزارش‌های تأثیر محیط-زیستی رسمی ضروری است.

آزمون معناداری: هر کدام از این مسائل، بسته به پروژه ممکن است مهم باشد. بنابراین هر کدام را باید گزارش کرد و با اطلاعات گردآوری شده از منابع مختلف از جمله حامیان پروژه تأیید کرد.

۲۵- ارزیابی تأثیر در فرصت‌های فراغتی

این مقوله به افزایش یا کاهش فرصت‌های فراغتی تفریحی در اجتماع به علت تغییرات طرح پیشنهادی اشاره دارد. تعداد و نوع فرصت‌های فراغتی و تفریحی موجود در اجتماع، تأثیر چشمگیری در رضایت ساکنان دارد.

مرحله اول: گردآوری داده‌های لازم برای سنجش فرصت‌های تفریحی در منطقه اجرای طرح: آیا طرح پیشنهادی مستلزم توسعه یا تعطیلی امکانات تفریحی است؟ اگر طرح توسعه‌ای پیشنهادی، امکانات تفریحی و فراغتی جدیدی را فراهم خواهد کرد، با اطلاعات گردآوری شده در جدولی مشخص کنید.

مرحله دوم: یافته‌های معنادار را وارد کنید: اگر پروژه پیشنهادی، امکانات فراغتی و تفریحی برای ساکنان فراهم می‌کند، آن امکانات را در جدول ا تا وارد کنید.

آزمون معناداری: هیچ آزمون آماری وجود ندارد؛ اما با تکمیل اطلاعات می‌توان تصویر خوبی از نیازهای فراغتی ترسیم کرد.

اتا ۲۶- ارزیابی تغییر در زیرساخت اجتماع

منظور از زیرساخت، افزایش یا کاهش در نیازها و تدارک خدمات و امکانات زیربنایی در اجتماع در اثر اقدام پیشنهادی است. توسعه، ملزومات بخش خصوصی و نیاز به امکانات و خدمات اجتماع را تغییر می‌دهد. زیرساخت اجتماع شامل جاده‌ها، سیستم فاضلاب، مراقبت بهداشتی و بیمارستان‌ها، کارکنان پزشکی، مسکن‌سازی دولتی و خصوصی، برق، آب‌رسانی و... که از طریق مالیات بر درآمد و املاک و گاهی از طریق بودجه ملی و ایالتی تأمین می‌شود. در واقع زیرساخت اجتماع، دو عنصر اصلی دارد: زیرساخت فیزیکی و خدمات عمومی شهری و منطقه‌ای.

ایجاد پروژه‌های جدید یا تعطیل کردن پروژه‌های قدیمی می‌تواند به نقصانی در زیرساخت و خدمات یا به ازدیاد بیش از حد منجر شود. زیرساخت‌های خوب، مزایای پروژه‌های جدید را افزایش می‌دهد و تضمین می‌کند که این مزایا به همان اجتماع تعلق بگیرد.

مرحله اول: روندهای لازم برای تحلیل نیازهای زیرساختی اجتماع: یافتن داده برای تحلیل این متغیر نیازمند ساختن استانداردهای لازم برای تدارک خدمات اجتماع و مقدار زیادی کار اکتشافی در اجتماع مطالعه شده است.

الف) کل جمعیت منطقه مورد مطالعه را تقسیم بر هزار بنویسید.

ب) پاسخ‌های خود را به موارد روبه‌روی عناوین وضعیت فعلی، تعداد لازم پس از پروژه، اختلاف (+/-) بنویسید: پلیس، ماشین آتش‌نشانی، تخت بیمارستان، واحد پزشکی، پزشک، دندان‌پزشک، پرستار، معلم، تدریس، بازداشتگاه، کتابخانه، کوره‌راه و... .

پ) به پرسش‌های ذیل پاسخ داده شود: آیا سیستم فاضلاب شهری استاندارد وجود دارد؟ چه تعداد خانه به سیستم فاضلاب وصل هستند؟ آیا آب شهری/روستایی با استانداردهای آب سالم مطابقت دارد؟ آیا هیچ زمین مردابی محافظت‌شده در محدوده پروژه وجود دارد؟

مرحله دوم: یافته‌های معنادار را وارد کنید: اگر تفاوت‌های موجود در زیرساخت و کارکنان خدماتی، بیش از ۱۰- یا ۱۰+ است و اگر پاسخ شما به پرسش‌های یادشده خیر است، شما با میزان بیش از حد زیرساخت روبه‌رو هستید و ممکن است بسیار پرهزینه باشد. تمام یافته‌های مهم را در جدول اتا وارد کنید.

آزمون معناداری: می‌توان از خی دو یا آزمونی دیگر برای مقایسه امکانات پیش و پس از پروژه بهره گرفت.

اتا ۲۷- ارزیابی خرید و فروش زمین

این مورد به مقدار کل زمین‌هایی که در اثر پروژه پیشنهادی، کاربری یا مالکیت آنها تغییر خواهد کرد، اشاره دارد. این موضوع بیش از زیان یا سود مالی ناشی از فروش اهمیت دارد و ممکن است که ساکنان از فروش زمین امتناع کنند. اگر زمین شخصی بخواهد عمومی شود، این به معنای کاهش پایه مالیات محلی است. افت مالیات به معنای این است که خدمات و امکانات در منطقه کاهش می‌یابد. از طرفی دولت‌های محلی معمولاً بی‌پول هستند و از پروژه‌هایی استقبال می‌کنند که ارزش املاک را افزایش می‌دهد یا درآمدهای حاصل از مالیات بر فروش یا عوارض ساخت‌وساز به همراه دارد.

مرحله اول: تحلیل تغییر کاربری زمین: این اطلاعات را در جدولی روبه‌روی عناوین میزان هکتار پروژه، خصوصی یا عمومی (پیش از پروژه)، خصوصی یا عمومی (پس از پروژه)، ارزیابی ارزش ملک برای مالیات (بدون پروژه)، ارزیابی ارزش ملک برای مالیات، تغییر در ارزش ارزشیابی شده، درآمد مالیاتی برآورد شده به علت فروش‌ها وارد کنید. سپس مشخص کنید که آیا پروژه مستلزم تغییر منطقه‌بندی زمین است؟

مرحله دوم: یافته‌های معنادار را وارد کنید: اگر تغییرات یادشده، افزایش یا کاهش بیش از ۱۰ درصدی داشت، اطلاعات را در جدول اتا وارد کنید. **آزمون معناداری:** اگر ارزش ارزشیابی شده، حداقل ۵۰ درصد افزایش خواهد داشت، درآمد افزایش یا کاهش یافته در خدمات ارائه شده واحد حکومتی محلی تأثیر خواهد داشت.

اتا ۲۸- ارزیابی تأثیرات در منابع فرهنگی، تاریخی، مقدس و باستان‌شناسی شناخته شده

این متغیر به بررسی تخریب، آسیب جزئی یا تغییر منابع فرهنگ، تاریخی، مقدس یا باستان‌شناسی در اثر اقدام پیشنهادی در منطقه ارزیابی شده می‌پردازد.

مرحله اول: منابع داده‌ها: داده‌های لازم برای ارزیابی این متغیر را می‌توان از سازمان‌های دولتی حفاظت از آثار تاریخی به دست آورد. برخی از کشورها قوانینی برای حفظ فرهنگ قومی و محدودیت‌های حفاری در نزدیکی آثار باستانی و تخریب منابع باستان‌شناسی دارند. باید مشخص کنید که آیا پروژه پیشنهادی موجب تخریب یا دگرگونی یا هرگونه تغییر اماکن فرهنگی، تاریخی، مقدس یا باستان‌شناسی شناخته شده خواهد شد؟

مرحله دوم: یافته‌های معنادار را وارد کنید: اگر جوابتان به پرسش‌های یادشده بله بود، اطلاعات آن را در جدول اتا وارد کنید.

آزمون معناداری: اگر جوابتان به هر کدام از منابع بله است، باید قبل از انجام دادن پروژه در نظر بگیرید. شاید انجام دادن تعدیل‌هایی ضروری باشد. **۶- انعکاس واکنش به تأثیرات پروژه / سیاست (معناداری را مشخص کنید):** این مرحله مستلزم تعیین و تفسیر تأثیرات مهم و معنادار مشخص شده در تحلیل جامع اتا و اگر نیاز باشد، بر آورد تأثیرات ثانویه و انباشتی است.

۷- تغییر اقدام پیشنهادی / جانشین‌ها: بر اساس اتا، تصمیمی درباره پروژه یا سیاست پیشنهادی اتخاذ یا پیشنهاد خواهد شد. ممکن است جانشین‌هایی در نظر گرفته شود که در این صورت، احتمالاً ارزیابی اجتماعی اضافی مورد نیاز است.

۸- تعدیل / بهبود: بر اساس تأثیرات اجتماعی معنادار که در مرحله تحلیل مشخص شده‌اند، انواع مختلفی از سنجه‌های تعدیل را به منظور به حداقل رساندن تأثیرات منفی و به حداکثر رساندن تأثیرات مثبت بسط دهید. راهبرد تعدیل را می‌توان برای جلوگیری از تأثیرات نامطلوب همراه با هر مرحله در فرایند اتا تعیین کرد. برای تعدیل اتا، چهار مرحله پیش رو دارید:

مرحله اول: از تأثیرات نامطلوب اجتناب کنید. مرحله اول در ارزیابی راهبردهای ممکن برای تعدیل هر کدام از متغیرهای اتا، مشخص کردن این مورد است که آیا حامی می‌تواند در اقدام پیشنهادی تجدیدنظر کند یا خیر. حامیان پروژه ممکن است به افراد در یافتن مسکن جدید و یا برنامه‌ریزی برای جابه‌جایی یاری رسانند.

مرحله دوم: اثرهای نامطلوب را به حداقل برسانید. مرحله بعد، مشخص کردن راه‌های به حداقل رساندن اثرهای اجتماعی نامطلوب است. برای مثال، سه اثر اجتماعی شکل‌گیری نگرش‌ها درباره پروژه، تصورات درباره سلامت و امنیت عمومی و حضور کارگزار بیرونی را می‌توان با برنامه آموزش مشترک حل کرد. اگر عموم هم از مزایا و هم از پیامدهای احتمالی پروژه پیشنهادی آگاه باشند و به آنها فرصت مشارکت در حل مسائل داده شود، احتمالاً مخالفت کمتری خواهند کرد.

مرحله سوم: اثرهای اجتماعی اجتناب‌ناپذیر را مشخص کنید. اثرهای اجتماعی را که نمی‌توان به طور کلی یا جزئی از آنها اجتناب کرد، فهرست کنید. سه دلیل مهم برای مشخص کردن آثار اجتناب‌پذیر وجود دارد:

نخست، تشخیص شیوه‌های جبران اثر نامطلوب، مرحله‌ای از فرآیند تعدیل است. جبران، اشکال متفاوتی می‌تواند داشته باشد. برای مثال در صورت

تخریب فضای سبز، حامی پروژه می‌تواند زمین دیگری بخرد و فضای سبز یا فضای ورزشی در آن راه‌اندازی کند.

مزیت دوم، شناسایی اثرهای اجتماعی بازگشت‌ناپذیر تغییر اقدام جبرانی اعمال شده در سطح اجتماع است. اجتماع ممکن است علاوه بر طرح فعلی، نیازهای مهم دیگری نیز شناسایی کند. انجام اتا این مزیت را دارد که برای شهروندان، اطلاعات بهتری درباره مشکلات و نقاط قوت و نیازهای آتی اجتماعشان به همراه داشته باشد.

در نهایت تشخیص اثرهای اجتماعی چاره‌ناپذیر، رهبران اجتماع، مقامات دولتی و حامیان پروژه را در برابر احساس ساکنان اجتماع حساس‌تر می‌کند. با درک اثرهایی که روی خواهد داد و تلاش برای رفع یا به حداقل رساندن پیامدهای نامطلوب، یا جبران زیان‌ها برای ساکنان یا اجتماع، ممکن است منافع افزایش یابد. ممکن است مخالفت و بدبینی موجود درباره اعلام پروژه‌ها کاهش یابد.

مرحله چهارم: داده‌های لازم را برای تعدیل شناسایی کنید. همان داده‌هایی را که در اتا ۱ تا ۲۸ به دست آوردید، برای نظارت بر اینکه اثرهای اجتماعی پیش‌بینی شده واقعاً روی داده‌اند یا خیر، وارد جدول کنید. مهم‌تر اینکه رهبران انتخاب شده و داوطلب در اجتماع، ابزاری در دست خواهند داشت تا بررسی کنند که آیا فرایندهای تعدیل به-کاررفته، واقعاً اثرگذارند یا خیر.

۹- نظارت و پیگیری‌های اجتماعی: با استفاده از اطلاعات هر کدام از تأثیرات اجتماعی معنادار، شیوه‌ای نظارتی به کار گیرید تا هم حامی و هم اجتماع را در نظر بگیرد و شامل شود. اگر آنچه پیش‌بینی شده است واقعاً روی دهد، پیگیری‌های اجتماعی یا تحلیل پسارویدادی به فهم ما کمک خواهد کرد.

کاربرد اتا در فرایند تصمیم‌گیری

اتا ممکن است در فرایند تصمیم‌گیری به عنوان ابزار سیاست‌گذاری یا برنامه‌ریزی استفاده شود.

الف) ابزار برنامه‌ریزی: برنامه‌ریزی‌رامی‌توان به سه مرحله اصلی تقسیم کرد:

۱. سیاست‌ها: که اهداف کلی و مقبول اجتماعی را تعریف کرده، راه‌ها و ابزار رسیدن به آنها را مشخص می‌کند.

۲. برنامه‌ها: که از وسایل و ابزار استفاده می‌کند و منابع را به سمت برآوردن اهداف هدایت می‌کند.

۳. پروژه‌ها: که نشان‌دهنده انجام دادن عملی فعالیت‌هایی است که برای تحقق اهداف معین شده در سیاست‌ها و برنامه‌ها طراحی شده‌اند.

ب) ابزار سیاست‌گذاری: انتخاب سیاست، مستلزم دو تصمیم است:

۱. اقدام

۲. انتخاب میان جانشین‌ها با در نظر گرفتن هدف یا منظوری از پیش تعیین شده. اتا با سبک و سنگین کردن جانشین‌ها به سیاست‌گذاری کمک می‌کند. (ج) ابزار تصمیم‌گیری: اتا به عنوان ابزار تصمیم‌گیری، بخشی از فرایند عقلانی حل مسئله است که با مشخص کردن انواع هزینه‌های اجتماعی، منافع اجتماعی اقدام پیشنهادی و شیوه‌های اقدام جانشین، تصمیم‌گیری می‌کند. فرایند تصمیم‌گیری، اغلب مملو از تضاد است.

تصورات نادرست درباره ارزیابی اجتماعی

۱- تأثیرات اجتماعی در دسترس فهم عمومی‌اند و هر فردی می‌داند آنها چیستند. شناخت، پیش‌درآمد فهم عمومی است. فواید و پیامدهای آب‌بندها اکنون کاملاً پیش‌بینی پذیر است؛ اما پس از چهار دهه مطالعات تطبیقی و تکمیلی. فرایند اتا شامل استفاده از دانش محلی در فرایند تصمیم‌گیری است. یادگیری اجتماعی که در این فرایند روی می‌دهد، همانند خیابانی دوطرفه است که از سویی برنامه‌ریزان پروژه می‌تواند شرایطی فراهم کنند که به افزایش درک و فهم افراد اجتماع کمک کند، از سوی دیگر، اجتماع محلی می‌تواند با تعدیل اطلاعات دریافتی، آنها را تکمیل کند.

۲- تأثیرات اجتماعی، سنجش‌پذیر نیستند و بنابراین باید نادیده گرفته شوند. تأثیر ممکن است کیفی باشد، مانند تغییر در نگرانی عمومی درباره خطرهای ناشی از آب‌های زیرزمینی آلوده یا تشعشعات رادیواکتیو برای سلامتی و بهداشت. ممکن است کمی باشد، مانند تعداد معلمان لازم برای ارتقای سواد. اما هر کدام معرفی خواهند داشت.

۳- تأثیرات اجتماعی به‌ندرت روی می‌دهند. از این‌رو پرداختن به آنها تلف کردن وقت است.

تأثیرات اجتماعی مانند تأثیرات بیوفیزیکی و مالی همیشه روی می‌دهند، اما امکان ندارد همیشه معنادار باشند! کشیدن جاده در اجتماعات روستایی، زندگی روزمره و الگوهای جابه‌جایی را مختل می‌کند؛ اما منافع بلندمدت آن عبارت است از دسترسی به اشتغال بیرون از منطقه، دسترسی به بازارهای بیرونی و کاهش انزوا و دورافتادگی.

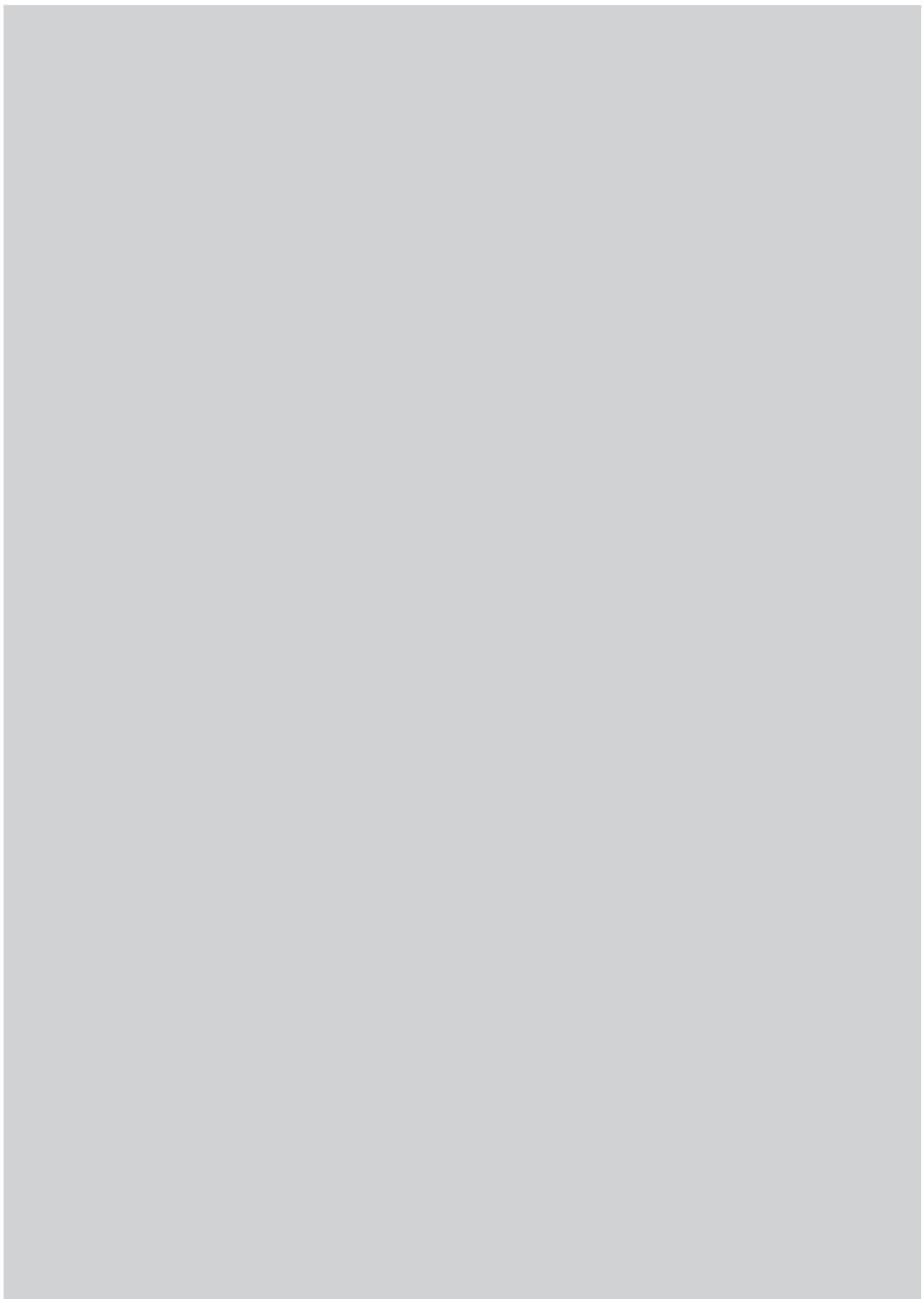
۴- تأثیرات اجتماعی به «هزینه‌ها» مربوط است و نه «فواید». از این‌رو ارزیابی، طرح‌های توسعه را کند یا متوقف می‌کند. هر نوع تغییری، فارغ از اندازه اجتماع یا ماهیت اقدام پیشنهادی، برای عده‌ای منفعت و برای عده‌ای هزینه به همراه دارد. قیاس یادشده همانند ایده نهفته در پس تحلیل هزینه - فایده در اقتصاد است. هزینه ساخت پروژه با فواید آن مقایسه می‌شود و اگر فواید آن بیشتر باشد، به طور کلی به ادامه کار تصمیم گرفته می‌شود.

۵- ارزیابی تأثیرات اجتماعی صرفاً هزینه‌های پروژه را افزایش می‌دهد و به منافع آن نمی‌افزاید.

هنگامی که انا به عنوان جزئی ضروری از ارزیابی تأثیر محیط‌زیستی یا فرایند تصمیم‌گیری دیگری انجام می‌شود و زمانی که معطوف به حل مسئله است، ابزار بسیار قدرتمندی است. ارزیابی تأثیر اجتماعی در طولانی‌مدت، موجب صرفه‌جویی در هزینه می‌شود و احتمال موفقیت اقدام پیشنهادی را افزایش می‌دهد و امکان سازگاری بیشتر اجتماع را با هر نوع زیان اقتصادی یا نابودی نهادهای سیاسی بهبود می‌بخشد^(۲).

پی‌نوشت

۱. متغیرهای ارزیابی تأثیر اجتماعی که در جدول ۳ خواندید، به صورت انا ۱ الی انا ۲۸ در ادامه به تفصیل شرح داده شده است. ترتیب نام‌گذاری از کتاب برداشته شده است.
۲. کتاب به صورت Handbook Practical (کتاب راهنمای عملی) نوشته شده و هر فصل شامل جداول راهنما و همچنین مثال‌های پروژه‌های انجام شده است که به مخاطب کمک می‌کند تا با دانش حداقلی، گام‌به‌گام پروژه مورد نظر خود را ارزیابی کند تا به سرانجام برسد. در خلاصه‌نویسی ارائه‌شده، برای پیوسته بودن مطالب، چارچوب روایی کتاب رعایت نشده و نسبت به فصول کتاب متن خلاصه، جابه‌جا شده است. اما تلاش شده که تئوری گفته‌شده در مثال‌ها به مخاطب انتقال داده شود.

English Abstracts

Social and cultural impact assessment of the construction project of ImamZadeh Hassan Boulevard pedestrian zone in Karaj

Esmā'il Jahani Dowlat-Abad, Rahman Jahani Dowlat-Abad

Social and cultural impact assessment of constructing public parking lots

Masoumeh Mohaghegh Montazeri

Social and cultural impact assessment of city of Tehran's homeless shelters

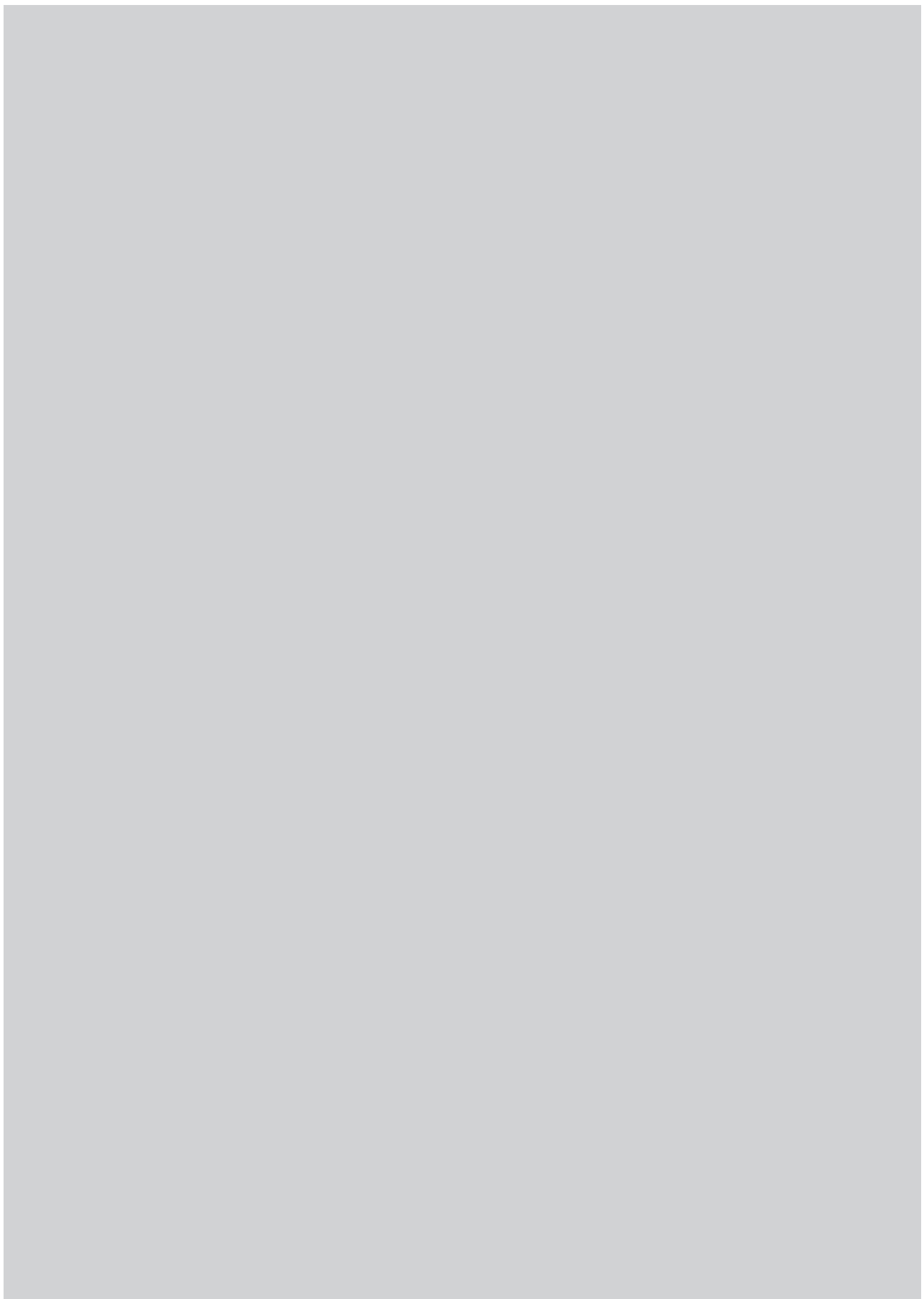
Somayyeh Mo'meni, Hadi Darvishi

Social impact assessment of Moradab cultural, recreational and tourism complex

Tali'eh Khademian, Habib Jabbari

Communicative methodology: Contributions to social impact assessment in psychological research

Persian translation by Shahrbanou Nasser

Social and cultural impact assessment of the construction project of ImamZadeh Hassan Boulevard pedestrian zone in Karaj

Esmā'il Jahani Dowlat-Abad

Assistant Professor of Sociology, Mohaghegh Ardabili University, Ardabil, Iran
sml.jahani@gmail.com

Rahman Jahani Dowlat abad

PhD in Geography and Urban Planning Kharazmi University, Tehran, Iran
jahani_rahman@yahoo.com

Abstract

The present study was conducted to evaluate the effects of the construction of sidewalks in the area of Imamzadeh Hassan Boulevard in Karaj. This sidewalk is about 300 meters long and is located between the holy shrine of Imamzadeh Hassan and Quds Square in the agenda of Karaj Municipality. The theoretical model of the research is based on the concept of "sidewalk as an urban public space" in order to use the opinions of experts in various fields as well as field observations has been used. The theoretical model of the research is based on the concept of "sidewalk as urban public space". In order to evaluate the consequences of the action, various quantitative and qualitative methods, including surveying in the field of project intervention, interviews with various stakeholders, using the opinions of experts in various fields, and field observations have been performed. Consequences assessment has been done in the form of two scenarios, including passive scenario (status quo) and minimum scenario (status quo adjustment) and in assessing each of the scenarios, the consequences of the action in three areas including traffic, social and institutional context has examined. The results show that the area under study in the current situation has many problems including traffic, social and institutional issues. If the first scenario is realized and this situation continues in all three areas, we will see the complete dominance of negative effects on the positive effects, including traffic issues, opposition and dissatisfaction of residents and increasing social harms. If the first scenario is realized (adopting a passive approach) in any of the three areas of traffic, institutional and social, the favorable situation for the study area is not predicted. In other words, the area in question in the current situation faces challenges that necessitate a change in this area. While, the results show that the implementation of any maximum action in the area under review is also far from expected due to the lack of legal, operational and financial contexts. Therefore, the proposed plan of Ataf introduces the adoption of a minimal approach in the implementation of the road construction project as a desirable option. If the city managers approve and decide on the implementation of the road construction project, this plan is based on the idea that this project will be designed and implemented in two independent phases but with common goals. In the first phase, a set of pre-implementation corrective measures is considered and in the second phase, undergraduate and specialized studies are on the agenda. In this vein, Ataf Group has tried to provide solutions for better implementation of each of these phases.

Key Words: urban public space, sidewalk, social impact assessment, Karaj city and Imamzadeh Hassan.

¹ The present article is taken from a research project entitled "Assessment of social and cultural impacts of sidewalk construction between the holy shrine of Imamzadeh Hassan (AS) to Quds Square", which has been done with the support of Karaj Municipality.

Social and cultural impact assessment of constructing public parking lots

Masoumeh Mohaghegh Montazeri

Master of Sociology
ma.mohaghegh15@gmail.com

Abstract

The principle of human-centeredness in sustainable transport means the development and creation of infrastructure based on respect for civil and human rights and public parkings, as one of the most important transportation infrastructures in this field, have a high share. The implementation of the plan to build a public parking lot in region 5 of District 14 is a response to the needs of citizens regarding traffic problems and increasing the indicators of sustainable urban transportation. The present study seeks to identify and predict the impacts and types of possible consequences of the implementation of appropriate mitigation plans and measures in the framework of social and cultural impact assessment studies. The methodological approach of this research can be called a combination through the use of different techniques and tools. Research data has been collected through surveys (residents and clients), in-depth and semi-structured interviews and observations. In the other part of the research, through GIS, three priority locations were selected and by reviewing the existing indicators in the field of location of public parking lots, four indicators were identified. Then, according to the results of interviews with transportation experts, officials, local informants and field visits of experts, a suitable place for the construction of a parking lot in the study area has been suggested. The results showed that the lack of car park space, despite the activity of administrative, service and commercial centers with extra-regional performance in this area, has increased the volume of Stagnant traffic and it has a direct negative impact on the exploitation of the potential of these centers and has affected various social, cultural, environmental and economic aspects of residents' lives. Reducing instrumental lawlessness among citizens, boosting the local flower market business, increasing safety, reducing violence, improving the urban landscape, and increasing service per capita are among the most important known consequences of constructing public parking in this area. Finally, by examining the areas of the district, the most suitable place for the construction of the parking lot and how to optimally designed the parking lot to meet future needs has been suggested.

Key Words: Social and Cultural Impact Assessment, Public Parking and District 14 of Tehran Municipality.

¹ This article has been extracted from the research project "Study of social and cultural construction of public parking in District 5, District 14 of Tehran Municipality" in 1398 with the support of the Social and Cultural Deputy of District 14 Municipality..

Social and cultural impact assessment of city of Tehran's homeless shelters

Somayyeh Mo'meni

Ph.D. student of social sciences, Tehran University, Tehran, Iran.
somayehminoo@gmail.com

Hadi Darvishi

Ph.D. student of social sciences, Mazandaran University, Iran.
hadidarvishi26@gmail.com

Abstract

The purpose of the study is to assess social and cultural impacts of Homeless Housing Assistance Center of Tehran Naft District 5th District Municipality And providing Corrective and compensatory solutions to make this project work better. The descriptive-analytical method has been used with stakeholder analysis approach to achieve this goal. On the one hand, it can be said the negative impact of Farahzad Valley's neighborhoods on the function and the image of the businessman by regarding the geographical scope of the impact of the surrounding environment of Homeless Housing Assistance Center On its function as The main focus of the social damage is the Naft area By creating urban defenseless spaces, The presence of homeless people And trash exacerbation On the function and the image of Homeless Housing Assistance Center And on the other hand, in the social domain, one can claim that If one of the main goals of the construction of Homeless Housing Assistance Center is to prevent the deaths of addicted and homeless people in public roads and to preserve urban furniture and to eliminate these people from the city's face rather than rehabilitation, The findings and data of the research indicate the success of the 5th District Municipality in creating a comfortable dormitory space for clients. But, in the end, two main damage to the function of the Homeless Housing Assistance Center can be identified: 1. becoming Homeless Housing Assistance Center to Permanent residence of clients and their precipitate and 2. Discontinuing the Empowerment Cycle of Clients and as a result the loss of Retrospective nature of the collection.

Key Words: Homeless Housing Assistance Center District 5, Homelessness, Farahzad Valley, Stakeholder Analysis, Support Circle..

Social impact assessment of Moradab cultural, recreational and tourism complex

Tali'eh Khademian

PhD in Sociology, Assistant Professor, Islamic Azad University, North Tehran Branch
sonia_khademian@yahoo.com

Habib Jabbari

PhD in Development Sociology
Jabbari.habib@gmail.com

Abstract

The purpose of this study is to evaluate the social effects of the construction project of Moradab cultural and tourism complex in Islamabad neighborhood located in district one of Karaj municipality and to provide solutions to increase the positive consequences and reduce the negative consequences. The method of this research was cross-sectional in terms of time and in terms of implementation process, it was combined (quantitative and qualitative). In the quantitative part, the information was obtained through a survey of 400 Islamabad residents of Karaj and in the qualitative section, interviews have been conducted with the managers of the municipality of Karaj region, executive agents, planners and prominent people and local elites. Formal validity was used to determine the validity of the questionnaire and Cronbach's alpha method was used to determine the reliability. The findings of the study indicate that the implementation of this project has positive effects, such as improving leisure time, improving the local landscape and improving the environment, a sense of peace and social vitality, increasing a sense of security, increasing access to recreational and cultural services. , Increase housing prices, create job opportunities and income generation, improve the appearance of the neighborhood, increase participation and local affiliation and increase satisfaction and its negative effects are boredom and distrust of the people to the officials and the plan, forced migration and dissatisfaction with the crowds and crowds after the implementation of the plan, which, with the implementation of proper organizing policies and satisfaction of residents and principled design and benefit of the investor Private to speed things up can reduce the negative effects.

Key Words: Social and Cultural Impact Assessment, Moradab Tourism and Cultural Complex, Islamabad Neighborhood, Karaj.

¹This article is taken from a project with the same title, which has been implemented with the support of the Cultural, Artistic and Sports Organization of Karaj Municipality..

**Communicative methodology: Contributions to social impact assessment
in psychological research**

Front Psychol. Volume 11, 2020

Gisela Redondo-Sama

Department of Psychology and Sociology, University of Zaragoza, Zaragoza, Spain

Javier Diez-Palomar

Department of Linguistic and Literary Education, and Teaching and Learning of Experimental
Sciences and Mathematics University of Barcelona, Barcelona, Spain

Roger Campdepadrós

Department of Business Studies, University of Girona, Girona, Spain

Teresa Morlà-Folch

Department of Business Management, Universitat Rovira i Virgili, Tarragona, Spain

Persian translation by

Shahrbanou Nasser

M.A. in cultural Management; homaa22@yahoo.com

Abstract

Recent advancements in the social impact assessment of science have shown the diverse methodologies being developed to monitor and evaluate the improvements for society as a result of research. These assessment methods include indicators to gather both quantitative and qualitative evidence of the social impact of science achieved in the short, medium, and long terms. In psychology, the impact of research has been mainly analyzed in relation to scientific publications in journals, but less is known about the methods for the social impact assessment of psychological research. Impact assessment in the domains of educational psychology and organizational psychology presents synergies with bottom-up approaches that include the voices of citizens and stakeholders in their analyses. Along these lines, the communicative methodology (CM) emerges as a methodology useful for the communicative evaluation of the social impact of research. Although the CM has widely demonstrated social impact in the social sciences, less is known about how it has been used and the impact achieved in psychological research. This article unpacks how to achieve social impact in psychology through the CM. In particular, it focuses on the theoretical underpinnings of the CM, the postulates linked to psychological research and some key actions for the implementation of the CM in relation to the design of Advisory Committees, working groups, and plenary meetings in research. Furthermore, it shows how the CM has been implemented in illustrative cases in psychological research. The article finishes with a conclusion and recommendations to further explore the ways in which the CM enables the social impact of research in psychology..

Key Words: impact assessment, communicative methodology, psychological research, social impact, methods.

